

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Diversantların
məhkəməsi
bitdi
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 iyul 2023-cü il Cümə № 114 (8250) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezidentin dünyaya səs salacaq çıxışı - dörd mühüm tezis

İlham Əliyevin qaldırdığı məsələlər təkcə bizim regionun deyil, bütün dünyanın qarşısında duran problemləri əhatə edir

yazısı səh.9-da

Rusiya erməni batalyonları yaradır - yalnız Ukrayna savaşı üçün?

yazısı səh.8-də

Daşqınlarla bağlı erkən xəbərdarlıq sistemlərimiz var, amma...

yazısı səh.3-də

Fransanın əməllərinə qarşı Bakı Təşəbbüs Qrupu yaradıldı

yazısı səh.4-də

Söyüdlü məhbuslarının Bakıya gətirildiyi iddiası

yazısı səh.6-da

"Bizi evimizə qaytarın, kompensasiya verin..." - növbəti həyasızlıq

yazısı səh.6-da

Deputat bahalaşmanın səbəbini "tapdı" - toylardakı israfçılıq

yazısı səh.10-da

Rəşad Məciddən Seyidcahan açıqlaması

yazısı səh.12-də

Başlıbel qətləminin dünyada tanıtılması üçün yeni proses

yazısı səh.13-də

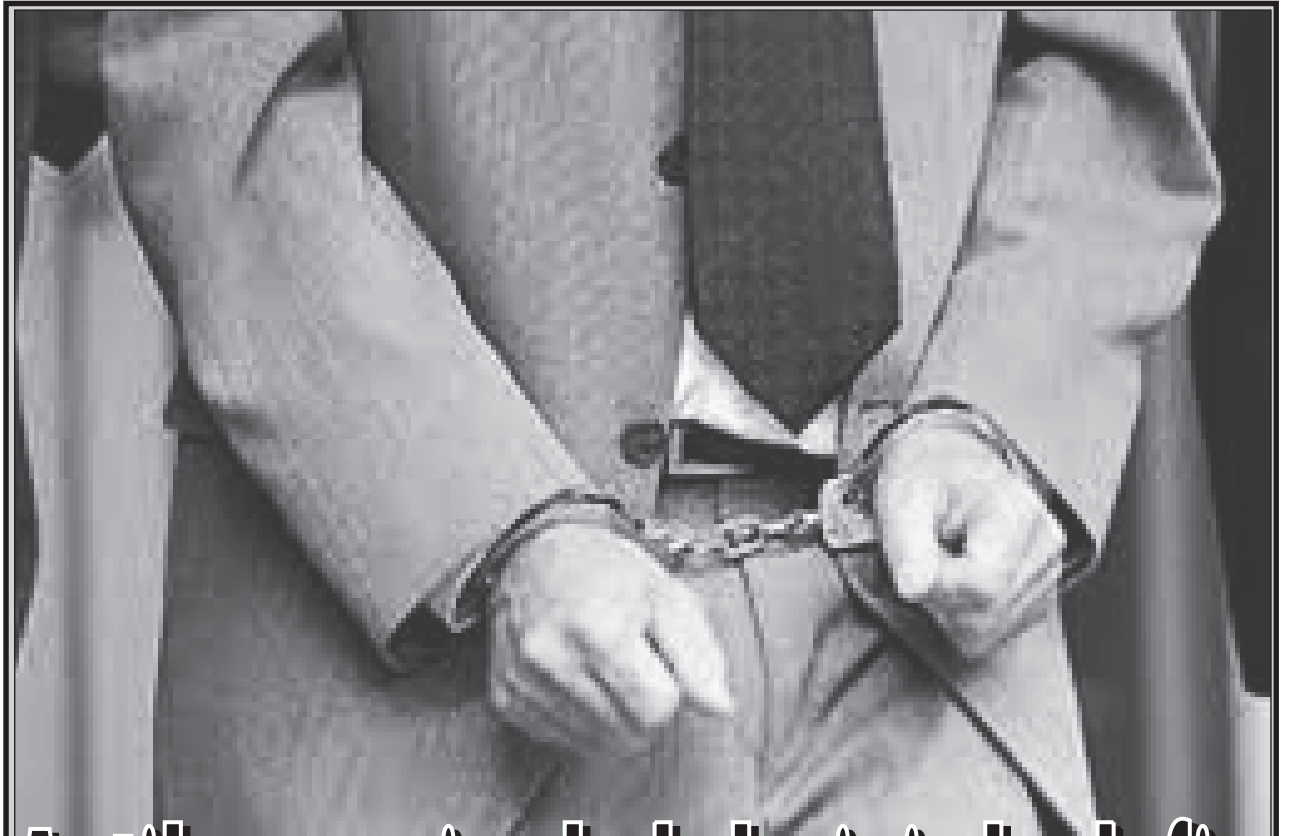
Kartof və soğanın bahalaşacağı anonsu

yazısı səh.15-də

TEHRANIN "QIRMIZI XƏT" SİYASƏTİNDƏN DÖNÜŞÜ - 90 DƏQİQƏLİK GÖRÜŞÜN PƏRDƏARXASI...

"Ermənistanın təhlükəsizliyi İranın təhlükəsizliyidir" deyən Tehranın indi "Azərbaycanın milli təhlükəsizliyini İranın və regionun təhlükəsizliyi hesab edirik" söyləməsi "U" dönüşüdü mü?

yazısı səh.5-də

Antikorrupsiya həbslərinin hədəfi - ilin sonunadək "böyük başlar"...

Narazılığın artması, memurların isə xəbərdarlıqlara məhəl qoymaması hökumətin bütün gücünü bu məsələyə səfərbər etməsi zərurətini yaradıb

yazısı səh.7-də

Paşinyan Putinə zəngdən sonra dili zəhərə döndü

yazısı səh.9-da

Vadim Kirov

Tanınmış aparıcıdan "Space" rəhbərinə ittiham

yazısı səh.12-də

Siyavuş Novruzov: "Makron özünü Rəhim Qaziyev kimi aparır..."

yazısı səh.11-də

Bayram Beqay Bakıda

Albaniya Prezidenti Bayram Beqay Bakıya gəlib. Onun energetika sahəsində Azərbaycanla əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edəcəyi gözlənilir.

Bundan əlavə, səfər zamanı ikitərəfli əməkdaşlıq, həmçinin Albaniyada müasir qazlaşdırma şəbəkəsinin inşasına olan qarşılıqlı maraq müzakirə olunacaq.

Eyni zamanda səfər çərçivəsində Albaniyadan regionun digər ölkələrinə qazın paylanması üzrə layihələrin reallaşdırılmasına xüsusi diqqət yetiriləcək.

20 min manatı kim qazanacaq-finalçılar bəlli oldu

Üçüncü “Yüksəliş” müsabiqəsinin finalçıları bəlli olub. 333 yarımfinalçıdan 109 namizəd finalda iştirak hüququ qazanıb.

Qeyd edək ki, fevralın 17-dən qeydiyyatına start verilən üçüncü “Yüksəliş” müsabiqəsinə 13 min 474 iştirakçı müraciət edib. Yarımfinal mərhələsindən sonra iyulun 15-16-da final mərhələlərinin keçirilməsi ilə üçüncü “Yüksəliş” müsabiqəsi yekunlaşacaq.

Xatırladaq ki, “Yüksəliş” müsabiqəsinin 20 qalibini bir il ərzində idarəçi rəhbərlərdən - iri şirkətlərin top-məncerlərindən və dövlət orqanlarının rəhbərlərindən fərdi karyera məsləhətləri almaq imkanı, kadr ehtiyatı bankına daxil edilmə və 20 min manat dəyərində pul mükafatı gözləyir.

“Yüksəliş” müsabiqəsi Prezident İlham Əliyevin 2019-cu il 26 iyul tarixli Sərəncamına əsasən təsis olunub. Müsabiqə 5 mərhələdən ibarətdir. Dövlətimizin başçısı 2022-ci il dekabrın 20-də üçüncü “Yüksəliş” müsabiqəsinin keçirilməsi ilə bağlı Sərəncam imzalayıb.

Zelenski bu gün Türkiyəyə gedir

Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenskinin iyulun 7-də Türkiyəyə səfəri planlaşdırılır. Modern.az xəbər verir ki, onun türkiyəli həmkarı Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşü gözlənilir. Qeyd edək ki, səfərlə bağlı hələlik rəsmi açıqlama verilməyib.

Sabiq deputatın həbsindən apelyasiya şikayəti verilib

Sabiq deputat Nazim Bəydəmirlinin barəsində həbs-qətimkan tədbirinin seçilməsinə dair qərardan apelyasiya şikayəti verilib. Bu barədə “Turan”-a onun vəkili Aqil Layic bildirib.

Şikayətdə istintaq orqanının təqdimatının rədd edilməsi və qətimkan tədbiri barədə qərarın ləğvi məsələsi qoyulur.

Vəkil deyib ki, Bəydəmirli 1 sayılı Bakı İstintaq Təcridxanasında saxlanılır.

Bəydəmirli iyulun 4-də Daxili İşlər Nazirliyinin Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən saxlanılıb. Ona qarşı Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsilə (xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə hədə-qorxu ilə tələb etmə) ittiham irəli sürülüb. Bu maddə 5 ildən 10 ilədək azadlıqdan məhrumetmə cəzasını nəzərdə tutur.

Zəlzələdən sonra həyət evləri bahalashıb?

“Bugünlərdə baş verən zəlzələ ilə əlaqədar yaxın iki-üç ayda bina evlərində cüzi ucuzlaşma gözləniləndir, lakin bu, davamlı olmayacaq. Növbəti dövrlərdə zəlzələ baş verməzsə, əmlak bazarında yaranmış tərəddüdlər tədricən aradan qalxacaq”. Bunu Bakipost.az-a açıqlamasında əmlak məsələləri üzrə ekspert Elnur Fərzəliyev deyib.

Onun sözlərinə görə, baş verən zəlzələdən sonra həyət evlərinə maraq bir qədər artsa da, bu, birdən-birə həyət evlərinin qiymətini kəskin bahalaşdırma bilməz: “Düzdür, zəlzələnin olması bir müddət hündürmərtəbəli binaların alıcılıq qabiliyyətini aşağı salacaq. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, son illər satılan evlər kreditli şərtlərlə satılan evlərdir. Bu evlərə çıxarış tələb olunur. Həyət evlərini isə kreditlə almaq çətinidir. Fərdi yaşayış evlərini ancaq nağd şəkildə almaq mümkündür. Əhalinin çox az hissəsinin nağd ev almağa maddi imkanı çatır. Ona görə də qısa zamanda hamının kütləvi şəkildə fərdi yaşayış evi alması mümkün deyil”.

Zədələnmiş pulu dəyişmək qaydası

Mərkəzi Bank qanununa parlamentin 6 iyul iclasında son oxunuşdan keçmiş yeniliklər layihəsi pul nişanlarının dəyişdirilməsi maddəsini də əhatə edir. Novator.az bildirir ki, 40-cı maddədə yeniliyə görə, Mərkəzi Bank tədaviyə yararlı pul nişanlarını məhdudiyyətsiz dəyişdirir.

Bütöv bir hissədən və ya eyni kağız pul nişanına məxsus ardıcıl hissələrdən ibarət, səthinin 60 faizindən az olmayan hissəsini və üzərindəki iki seriya nömrələrindən ən azı birini tam saxlamış pul nişanının nominal dəyərini Mərkəzi Bank ödəyir. Bu qayda eyni kağız pul nişanına məxsus ardıcıl olmayan hissələrdən ibarət, səthinin 60 faizindən az olmayan hissəsini və üzərindəki hər iki seriya nömrəsini tam saxlamış pul nişanına; bütöv səthinin üzərindəki təsvir və yazıları onun nominalını müəyyən etməyə imkan verən həcmdə saxlanmış və deformasiyaya məruz qalmamış metal pul nişanına da şamil olunur.

Təqdim olunan pul nişanının saxta olması müəyyən edildikdə həmin pul nişanı dəyişdirilmir və onun nominal dəyəri ödənmir. Saxta pul nişanı geri qaytarılmır və qanunvericiliklə müəyyən edilən tədbirlərin görülməsi üçün aidiyyəti dövlət orqanına (qurumuna) göndərilir.

Mərkəzi Bank xarici valyutada olan pul nişanlarını dəyişdirir. Xarici valyutada saxta pul nişanları geri qaytarılmır və qanunvericiliklə müəyyən edilən tədbirlərin görülməsi üçün aidiyyəti dövlət orqanına (qurumuna) göndərilir.

Bu gün 40 dərəcə isti gözlənilir

İyulun 7-də Bakıda və Abşeron yarımadasında günəşli hava gözlənilir, şimal-qərb küləyi gündüz cənub-şərq küləyinə keçəcək.

Havanın temperaturu gecə müsbət 20 +25, gündüz ümumi 32 +37 dərəcə olacaq, Milli Hidrometeorologiya Xidməti bildirib. Rayonlarda da yağıntı olmayacaq, mülayim şərq küləyi əsəcək.

Səhər bəzi rayonlarda duman gözlənilir, mülayim şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə müsbət 21 +26, gündüz müsbət 34 +39 dərəcə olacaq. Dağlarda gecə müsbət 11 +16, gündüz müsbət 17 +22 dərəcə gözlənilir.

“Fransa öz vasitəçiliyini gözdən salıb” - Zaxarova

Paris Fransanın Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşmasında vasitəçi rolunu gözdən salıb. Bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova keçirdiyi brifinqdə bildirib.

Onun sözlərinə görə, Moskvada uzun müddətdir ki, Fransanın Qarabağ nişanlanmasına müsbət töhfə verə biləcəyi ilə bağlı heç bir illüziya yoxdur. “Ermənistanla şübhəli avropalı müşahidəçilər missiyasının göndərilməsi ilə ATƏT-in Minsk Qrupunun dağılmasında Parisin də rolu olub. Bu nümayişkarana addımlar tərəflərə kömək etmək deyil, Rusiyanı regiondan sıxışdırıb çıxarmaq və öz məqsədlərinə çatmaq məqsədi daşıyır”, - sözcü bildirib.

O, Makronun Qarabağ məsələsi ilə bağlı mövqeyini əks etdirən açıqlamalarını “pafos” adlandıraraq və qeyd edib ki, Parisdə konkret nəticə yoxdur.

Xovayev Qafqaza gəlir

Rusiyanın Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşdırılması üzrə xüsusi nümayəndəsi İqor Xovayev regiona səfər edəcək.

“Sputnik” xəbər verir ki, bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova açıqlayıb.

“Bu, nizamlanma çərçivəsində tərəflərin yanaşmalarını yaxınlaşdırən tədbirlərdən biridir”. Diplomət həmçinin Vaşinqton danışıqlarında Ermənistan-Azərbaycan prosesində irəliləyişi alqışlayıb.

Daşqınlarla bağlı erkən xəbərdarlıq sistemlərimiz var, amma...

Ekoloq deyir ki, erkən xəbərdarlıq sistemlərinin daha da təkmilləşməsi zəruridir

Iqlim dəyişmələri fonunda son illərdə dünya ölkələrinin böyük əksəriyyətinin üzləşdiyi problemlərdən biri də sel və daşqınlarla bağlıdır. Bu ilin ötən müddətində ölkədə 45 sel hadisəsi baş verib, halbuki ötən il bütün ilboyu 43 sel qeydə alınmışdı. Son 10 ilin iyun aylarında ortalama 3-9 sel və daşqın baş verirdisə, ötən il 18, bu il isə iyunun ilk 15 günündə 26 belə hadisə olub.

Sel və daşqınlarla ya-rüfatı Təşkilatının naşı, ölkədə dolu yağması (FAO-nun) araşdırmasına halları da çoxalıb. İyunun görə, son 20 ildə müxtəlif 1-dən 15-dək Azərbaycanda 31 dəfə dolu düşməsi qeydə alınıb. Ötən il 18 belə olay baş vermişdi. Qəbələ və Yardımlıda dolu dənələrinin diametri 25-30 millimetmə çatıb. Baş verən sel, daşqın və dolu hadisələri həmin bölgələrdə yaşayan insanların yaşayışına da təsirsiz ötüşmür. Bu ilin mayında Göygöl rayonunda selə düşən iki nəfər həyatını itirib. Bölgədə yaşayan sakinlərin ev və təsərrüfatlarına ciddi ziyan dəyib. Aq-rar Sığorta Fondunun yaydığı açıqlama da regionlarda yaşayan insanların ciddi problemlərlə üzləşdiyini təsdiqləyir.

O da bildirilir ki, fəlakət riskinin azaldılmasına dair məlumatların toplanması və təhlili də daxil, kənd təsərrüfatı siyasətinin araşdırılmasında və hazırlanmasında ciddi boşluqlar var. Hökumət bu boşluqların doldurulmasına çalışmalıdır. Digər bir vacib məqam isə ixtisaslı kadrlarla bağlıdır. Özellikle fəlakət riskləri olan bölgələrin xəritələşməsi baxımından ölkənin istər texniki imkanları, istərsə də insan resursları inkişaf etdirilməlidir.

Ərzaq və Kənd Təsər-

Xatırladaq ki, Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin reis müavini Rafiq Verdiyev bugünlərdə jurnalistlərə açıqlamasında hidrometeoroloji hadisələrlə bağlı müasir standartlara cavab verən yeni erkən xəbərdarlıq sistemi yaradılacağını demişdi. Onun sözlərinə görə, bu istiqamətdə hazırlıqlar gedir: "Bu sistem hazırlan-

dıqdan sonra sel və daşqınlarla bağlı məlumatları daha erkən müəyyən etmək mümkün olacaq. Bu da bizə həm əhəlinin sağlamlığının qorunması, kənd təsərrüfatı sahələrinin zərər görməməsi üçün daha erkən məlumat verməyə şərait yaradacaq".

Ekoloji Tədqiqatlar Mərkəzinin direktoru Rövşən Abbasov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışib: "Öncə qeyd edim ki, müasir erkən xəbərdarlıq sistemləri ən azı 48 saat əvvəl sel, daşqın, güclü yağış hadisəsi barədə informasiya yaymağa başlayır. Daha sonra 24 saat da informasiya yenilənə bilər ki, hadisə olmayacaq. Əgər 24 saatda sonra hadisənin olacağı təsdiq olunarsa, artıq daha sürətli hərəkətə keçmək lazımdır.

Beləliklə, qeyd olunan təbiət hadisələri barədə 48 saat əvvəldən məlumat verilir, insanlar buna psixoloji və fiziki baxımdan hazırlıqlı olmalı, 24 saatdan sonra isə qiymətli əşyalarını, sənədlərini, mal-qaralarını təhlükəsiz zonaya keçirməlidirlər.

Adətən kənd, rayon yerlərində toplama məntəqələri olur. İnsanlar bu məkanlara gedir, orada insanlara bu barədə daha ətraflı məlumat verilir və məsləhətlər verilir ki, təhlükə baş verəcəyi təqdirdə harada, üzərlərində nə olmalıdır. Məsələn, insanlar üzərlərində quru yeməklər, çox kiçik məişət avadanlıqları götürə bilərlər. Əgər hadisə baş ver-

dikdə, insanlar buna hazırıqsız olarsa, bu artıq fəlakət, təhlükə deməkdir. Beləliklə, erkən xəbərdarlıq sisteminin fəlsəfəsi budur.

Erkən xəbərdarlıq sisteminə vətəndaşlarla birbaşa şəxsi əlaqələr olur. Belə ki, ailə başçılarının telefonlarına ümumi mesajlar gəlir. Məsələn, bildirilir ki, filan tarixdə təbiət hadisəsi baş verəcək və bunun üçün hansı işlər görülməlidir. Mesajları göndərən təşkilat adətən FHN olur və öz adı da qeyd olunur ki, vətəndaşlar bilsin hansı qurum tərəfindən göndərilib, ona etibar etsin".

Ekoloq da vurğulayıb ki, Azərbaycanda erkən xəbərdarlıq sistemləri mövcuddur, amma bu sistemin daha da təkmilləşməsi zəruridir: "Qeyd edim ki, ölkəmizdə bu cür sistemlər qurulub və fəaliyyətdədir. Amma bəzələrinin texniki mütəxəssis hazırlıqları problemi var. Məsələn, Hidrometeorologiya Xidməti proqnoz verir və bu proqnoz müəyyən təşkilatlara, yerli icra hakimiyyətlərinə gedir, amma vətəndaşlara bu proqnozlara çatmır. Bu məsələ təşkil olunmalıdır. Məsələn, Şəki şəhərində yerləşən Kiş çayı sel baxımından çox təhlükəlidir. Bu çay dünyanın ən təhlükəli çayları kataloquna düşüb. Amma bələdiyyə orqanları bu çaya yaxın ərazilərdə vətəndaşlara həyətəni sahələr verib, hansı ki, birbaşa təhlükə zonasıdır. Burada zonlaşdırma aparılmalıdır: yüksək risk zonası, orta risk zonası, aşağı risk zonası və qeyri-risk zonası. Yüksək risk zonasında, ümumiyyətlə, heç bir tədbir həyata keçirilə bilməz. Aşağı risk zonasında isə yalnız dərinlikdə borular çəkilib, kommunikasiya xətləri ola bilər, mal-qara otlaya bilər, amma yaşayış evləri ola bilməz. Burada vətəndaş hazırıqlıqları bələdiyyə səviyyəsində çox yüksək olmalıdır. Tutaq ki, Şəki rayon məktəblərinə, Kiş, Şin çayları, onların təhlükəsi haqqında dərslər keçirilməli, bunun üçün ayrıca saatlar ayrılmalıdır. Bundan başqa, sel, daşqın barəsində vətəndaşlara əlavə təlimlər keçirilməlidir".

□ **Xəlilə GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

Diversantların məhkəməsi bitdi

Arutyun Ovagimyan və Karen Kazaryanın cinayəti tam sübuta yetirilib

Azərbaycanın dövlət sərhədini pozmaqda və ağır cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan vətəndaşı olan hərbi qulluqçular - Ovagimyan Arutyun Yurikoviç və Kazaryan Karen Aşotoviçin cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilir.

APA xəbər verir ki, Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə hakim Fəhmin Hübətəvovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə iş üzrə məhkəmə istintaqının başa çatdığı elan olunub.

Prosesdə çıxışlar mərhələsi başlayıb.

Qeyd edək ki, rəsmi məlumata əsasən, mayın 26-da Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Zəngilan rayonunun Rəzdərə kəndi ərazisindən keçən hissəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribat-diversiya qrupu tərəfindən Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədinin pozulması faktına dair Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsində aparılan cinayət işinin ibtidai istintaqı tamamlandı.

İstintaqla Ermənistan vətəndaşları olan erməni hərbi qulluqçuları - Ovagimyan Arutyun Yurikoviç və Kazaryan Karen Aşotoviçin qeyriləri ilə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında cari il mayın 26-sı saat 19 radələrində Azərbaycanın mühafizə olunan dövlət sərhədini qanunsuz əldə etdikləri odlu silah və döyüş sursatları ilə Dövlət Sərhəd Xidmətinin Zəngilan sərhəd dəstəsinin xidmətdə olan hərbi qulluqçularına qarşı zor tətbiq etməklə qanunsuz keçərək, odlu silah və döyüş sursatlarını qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında qaçaqmalçılıq yolu ilə Zəngilan rayonunun Rəzdərə kəndinə keçirməklə ölkəmizdə terror aktı törədəcəkləri ilə hədələmələri, bu məqsədlə Azərbaycanın Zəngilan rayonunun Rəzdərə kəndi ərazisində yerləşən və dövlət sərhədini mühafizə edən Azərbaycanın hərbi hissəsinin hərbi qulluqçularına silahla atəş açaraq hücum etmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

İstintaqla həmçinin müəyyən edilib ki, ordumuzun hərbi qulluqçuları tərəfindən hücumlarının qarşısı qətiyyətlə alınaraq qaçmağa çalışan erməni diversiya qrupunun adları qeyd olunan üzvləri saxlanılan zaman Ovagimyan Arutyun Yurikoviçdən cinayətin aləti olan 1 ədəd "Kalaşnikov" markalı AKM modeli odlu silah və içərisində 10 ədəd 5,45 mm kalibrlı döyüş patronları olan 1 ədəd daraq götürülüb.

Ovagimyan Arutyun Yurikoviç və Kazaryan Karen Aşotoviçə Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin 206.3.2 (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən odlu silah və döyüş sursatının qaçaqmalçılığı), 214.2.1, 214.2.3 (terrorçuluq, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən odlu silahdan istifadə etməklə törədildikdə), 228.2.1 (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən qanunsuz olaraq odlu silah əldə etmə, dağıtma, saxlama), 283.2.1 (zor tətbiq etməklə milli düşmənçiliyin salınmasına aşkar surətdə yönələn hərəkətlər etmə) və 318.2-ci (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən zor tətbiq etməklə Azərbaycanın dövlət sərhədini qanunsuz olaraq keçmə) maddələri ilə yekun ittihamlar elan edilərək cinayət işi 21 iyun 2023-cü il tarixdə baxılması üçün Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Avropa İttifaqı (Aİ) Ermənistan qurumun tərəfdaşlarının müdafiə qabiliyyətini artırmaq üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi fondan hərbi yardım göstərməkdən imtina edib. “Yeni Müsavat” “AzadlıqRadiosu”nun erməni xidmətinə istinadla xəbər verir ki, bunu Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan bildirib.

Simonyan Varşavaya səfəri zamanı Polşa Prezidenti Andrey Duda ilə görüşərkən Aİ-nin imtinasından şikayətlənib. O, Dudaya bildirib ki, Ermənistan hökuməti inkişaf etməkdə olan ölkələrə hərbi texnika almağa kömək etmək üçün Aİ-nin 2021-ci ildə yaratdığı Avropa Sülh Fondundan (EPF) “texniki yardım” istəyib. “Bu mexanizm vasitəsilə Aİ Ukrayna, Moldova və Gürcüstana yardım ayırır. Təəssüf ki, Aİ-nin Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətləri yaxşılaşdırmaq üçün

Aİ-nin İrəvanı silahlandırmaqdan imtinasının səbəbləri

Ermənistan qurumun hərbi yardım ayırmamasından şikayətlənib; KTMT üzvü olan ölkənin təhlükəsizliyi üçün Aİ-dən silah istəməsi yalnız riyakarlıqdır

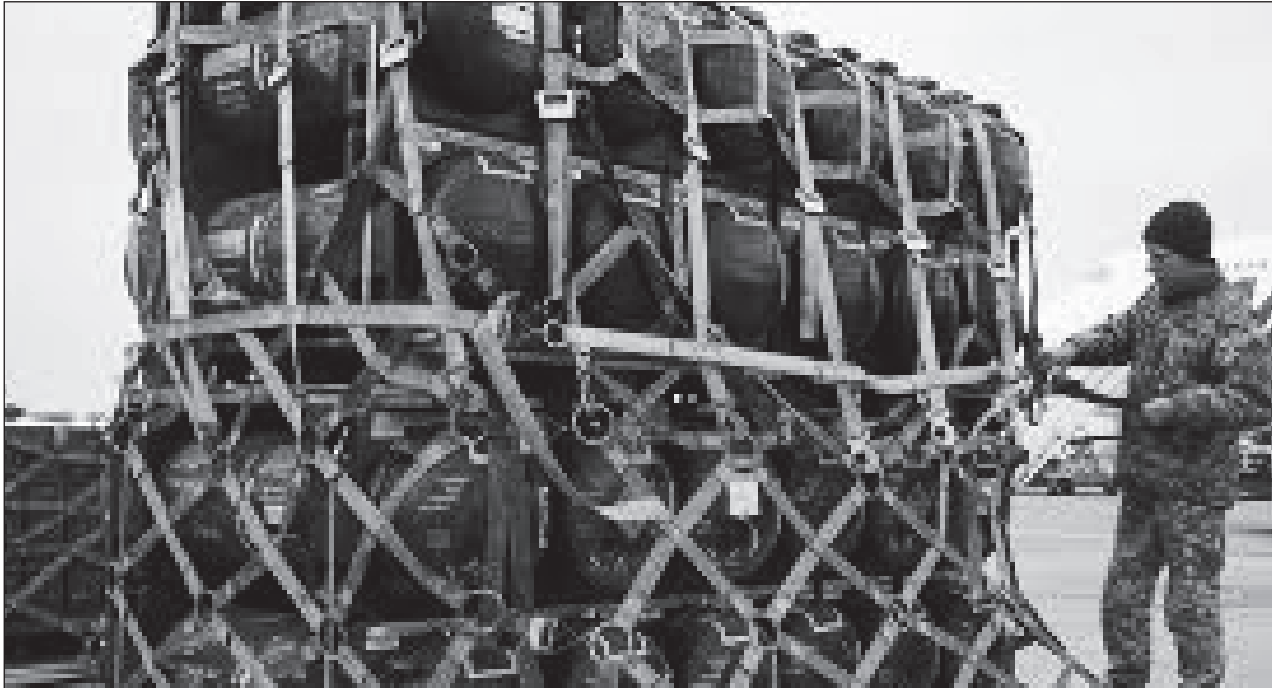
həmişə olduğu kimi, yenə müəyyən imtiyazlar və pul əldə etmək istəyir. KTMT üzvü olan İrəvanın təhlükəsizliyi üçün Aİ-dən silah almaq niyyəti də yalnız hiyləgər gedidir.

Onu da demək lazımdır ki, 44 günlük müharibədən sonra Azərbaycanın bölgədə dəyişmiş olduğu siyasi konyuktura Aİ ilə olan əlaqələrdə də yeni səhifə açıb. Artıq regionda Azərbaycanın

REAL Partiyasının Siyasi Komitəsinin üzvü Natiq Cəfərli bir sıra səbəblər olduğunu bildirdi. O, “Yeni Müsavat”-a qeyd etdi ki, əvvəla, Ermənistanda rus hərbi bazası var: “Ukrayna müharibəsi fonunda Qərb Rusiyanın hərbi potensialına bəddəldir. Avropa Birliyi Rusiyanın təsir zonasına nəyə görə hərbi yardım etməlidir? Bu, Rusiyanın gücünə güc qatmış olar”.

siya ilə birlik nümayiş etdirir, sanksiyalardan yayınmaqda İrəvan kömək edir. Ona görə Ermənistanın Moldovadan, Ukraynadan böyük fərqi var. Habelə Paşinyan Qarabağın Azərbaycan ərazisi olduğunu etiraf edirsə, Avropa İttifaqı hansı məqsədlə ermənilərin silah almasına kömək etməlidir?”

Ekspert Aİ deyil, amma ABŞ-in İrəvana təhlükəsizlik sahəsində dəstək verməyə

vasitəçilik səyləri göstərməsi, habelə “münaqişə həssaslığı” məsələsi əsas getirilərək Ermənistanın müraciəti rədd edilib. Bir daha demək istəyirəm ki, söhbət Ermənistanın müdafiə qabiliyyətinin artırılmasına yönəlmiş texniki yardımdan gedir”, - Simonyan əlavə edib.

Aİ-nin 8 milyard avro dəyərinə “Avropa Sülh Fondu” 2020-ci təsis edilib. Aİ-nin ümumi xarici və təhlükəsizlik siyasəti çərçivəsində 8 milyard avroluq büdcədənəkar “Avropa Sülh Fondu” yaradılmasını təklif edib. Bu fondun fəaliyyəti yeddi illik (2021-2027) nəzərdə tutulub. Son olaraq Aİ “Sülh Fondu” çərçivəsində Ukraynaya surət alınması üçün 1 milyard avro ayrılmasını təsdiqləyib. Aİ Ermənistanla bir neçə il əvvəl 2.4 milyard avro ayırıb, Azərbaycanla sərhəd ərazilərinə 2 il müddətinə mülki misiya göndərmiş ki, bunun da xərcini öz üzərinə götürüb. Aİ çox gözəl anlaşı ki, iqtisadiyyatının aparıcı sahələri Rusiyanın təsiri altında olan Ermənistanın hakimiyyəti islahatlar sahəsində öz nailiyyətlərini şifirdə Avropa İttifaqından

ərazi bütövlüyünü öz gücü hesabına təmin etməsi və maraqlarını artıq diktə edən dövlətə çevirməsi əlaqələrin formatına dəyişiklik gətirib. Aİ Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşı kimi qalır, üzv dövlətlərin 1700-dən çox şirkətinin ölkəmizdə fəaliyyət göstərməsi Ermənistanın müvafiq statistikası ilə müqayisədə çox yüksəkdir. Ötən ilin iyulunda Bakı ilə Avropa İttifaqı arasında enerji memorandumu imzalanması da Ermənistanda bəzi dairələri qıcıqlandırmışdı. Aİ-nin ənənəvi maraqlarının “neft və qaza qurban verdiyi” ittihamları səslənmişdi. Gözlənilir ki, Aİ-nin son qərarı da İrəvanda ciddi narazılıq doğuracaq. Rusiya da təbii ki, Aİ-İrəvan gerginliyindən öz maraqları çərçivəsində istifadə etməyə çalışacaq. Qərbin Ermənistanla “yox” deməsinin başqa hansı səbəbləri ola bilər? İrəvan niyə silahlanmaq arzusundadır? Yenə müharibə istəyirlər? Doğrudanmı, revanş olacağına inanıblar? Üstəlik, nə üçün Avropa Birliyi sülhə yox, savaşa xidmət edən bir yardımı ayırmalıdır ki?

N.Cəfərlinin sözlərinə görə, siyasi səbəb ondan ibarətdir ki, Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdaşlığı proqramı var: “Həmçinin Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında münasibətlər Ermənistanla müqayisə olunmayacaq dərəcədə yüksək səviyyədədir. Avropa İttifaqı Bakını qıcaqlandıra biləcək addımlar atmaqdan çəkinir. Çünki enerji təminatında, qaz ixracında mühüm rol oynamaqdayıq. Ötən il Avropaya 10 milyard kub metr qaz ixrac etmişik, artıq 21 milyard kuba çatdırılması nəzərdə tutulur. Üstəgəl, Ermənistan humanitar dəstək ala bilər. Onsuz da Avropa Birliyi həm İrəvana, həm Bakıya vəsait ayırır. Ona görə Simonyanın şikayətlənməsinin heç bir əsası yoxdur”.

Siyasi təhlilçi Fuad Əliyev bu qərarın Ermənistandakı müxalifətin Qərbi tənqid etməsinə bəhanə verdiyini söylədi: “Bu da kəmfürsətcilikdir. Avropa Birliyi Gürcüstan, Moldova və Ukraynaya ona görə yardım edir ki, onların əraziləri işğal edilib, separatizm hökm sürür, Rusiya ilə müharibə şəraitindədirlər. Ermənistanın hansı ərazisi işğal edilib? Bu ölkə hələ də Ru-

hazır olduğunu güman edir: “Amma şərtlər var. Birincisi, rus hərbiçiləri sərhədlərdən gəlməlidir, sonra Gümrüdən və Erebnidən bazalar yığışdırılmalıdır, ardınca Ermənistan KTMT üzvlüyündən çıxmalıdır, NATO ilə əməkdaşlığı gücləndirməlidir. Bunları sürətli şəkildə edə bilməzlər. O zaman Paşinyanın siyasi intiharı olar. O yaxşı bilir ki, hərbi çevriliş asan olacaq. Odur ki, bu addımları atmağa qorxur. Lakin Avropa İttifaqından giley-güzar etmək, silah almağa yardım istəmək əsassızdır. Təbii ki, burada Azərbaycanla əlaqələr də müəhümdür. Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula von der Leyen Bakıda sənəd imzaladı, Ukrayna müharibəsi kontekstində rus enerji məhsullarından asılılığın azaldılması üçün Azərbaycan önəmli bazadır. Eyni zamanda Mişel sülh sazişi ilə bağlı moderatörəlik edir. Bu ay yenidən Əliyevlə Paşinyan Brüsseldə görüşəcəklər. Bütün bu səbəblər olduğu halda, Avropa İttifaqı bizi küsdürmək istəməz”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

BMT-də nə qədər azərbaycanlı işləyir?

Prezident İlham Əliyev və BMT-nin Cenevrədəki ofisinin baş direktoru Tatyana Valovaya BMT sisteminə çalışan Azərbaycan vətəndaşlarının mövcud kvotalara uyğun olaraq sayının artırılması məsələsinin vacibliyini müzakirə edib.

Bu barədə müzakirələr Bakıda səfərdə olan T.Valovaya iyulun 6-da Prezident İlham Əliyevin qəbulunda olarkən aparılıb.

Tatyana Valovaya Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun nazirlər görüşündə BMT-ni təmsil etdiyinə görə məmnunluğunu bildirib və Azərbaycanın hərəkatda uğurlu sədrliyi münasibətilə təbriklərini çatdırıb. O, BMT-nin Cenevrə ofisi və Cenevrədə ixtisaslaşmış BMT təşkilatları ilə ölkəmiz arasında əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdiyini vurğulayıb.

Əlcəzair prezidenti Azərbaycana gələcək

Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Abdelmacid Tebbu Azərbaycana rəsmi səfərə dəvət edilib. Bunu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 6-da Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının xarici işlər və xaricdəki milli icma naziri Əhməd Attafı qəbul edərkən bildirib.

Nazir Əhməd Attaf Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Abdelmacid Tebbunun salamlarını dövlət başçısına çatdırıb, Prezident İlham Əliyevin onun dəvəti ilə Ərəb Dövlətləri Liqasının Zirvə toplantısında xüsusi qonaq qismində iştirakına görə təşəkkürünü bildirib.

Fransanın əməllərinə qarşı Bakı Təşəbbüs Qrupu yaradıldı

Fransa müstəmləkəçiliyinə qarşı Bakı Təşəbbüs Qrupu yaradılıb. Məlumatla görə, iyulun 6-da Bakı Konqres Mərkəzində Qoşulmama Hərəkatının (QH) Əlaqələndirmə Bürosunun nazirlər görüşü çərçivəsində “Kolonializmin tamamilə aradan qaldırılmasına doğru” mövzusunda həsr olunan tədbirdə iştirakçılar Fransanın müasir müstəmləkəçilik siyasətinin aradan qaldırılması yolları, Afrika qitəsində və dünyanın müxtəlif regionlarında de-fakto mövcud olan köləliyin kökünün kəsilməsi üçün zəruri addımların atılması istiqamətində fikir mübadiləsi aparıblar.

Sonda bəyanat qəbul edilib.

Bəyanatda iştirakçılar Fransa müstəmləkəçiliyinə qarşı Bakı Təşəbbüs Qrupu yaradılmasına dair razılığa gəliblər.

Qeyd edək ki, toplantı Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin (BMTM) təşkilatçılığı ilə baş tutub. Tədbirdə BMTM-in İdarə Heyətinin sədri Fərid Şəfiyev, Yeni Kaledoniya parlamentinin sədri Rock Wamytan, Fransız Polineziya Assambleyasının prezidenti Antony Geros, Fransa Milli Assambleyasının deputatı Jean-Victor Castor və digər şəxslər iştirak ediblər.

Yeri gəlmişkən, Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri Fərid Şəfiyev deyib ki, Bakıda dəvət edilən ölkələr müstəmləkə siyasətindən əziyyət çəkirlər: “Həmin ölkələr öz problemlərini dilə gətirdilər. Hər bir ölkənin hüququdur ki, bu sıxıntılar müzakirə etsin. Azərbaycandan təklif səsləndirilib ki, bəzi ölkələr müşahidəçi qismində Qoşulmama Hərəkatında olsun. Bu, mürəkkəb məsələdir. Ancaq gündəmdə var”.

İranın xarici işlər naziri Hüseyn Əmir Abdullahianın Qoşulmama Hərəkatı Əlaqələndirmə Bürosunun nazirlər səviyyəsində keçiriləcək iclasında iştirak etmək üçün Bakıya gəlişi münasibətlərin gərginləşməsindən sonra ilk səfəri idi.

Tehranın son açıqlamalarından belə aydın olurdu ki, İran əlaqələrin əvvəlki vəziyyətə qaytarılmasını, o cümlədən səfirliyin fəaliyyətinin bərpasını arzulayır. Nazir də qabaqcadan twitter hesabında qeyd etmişdi ki, Bakı səfəri regionda qonşuluq siyasətini izləmək və inkişaf etdirmək üçün fürsət olacaq.

“Yeni Müsavat” bildirir ki, bəli, Hüseyn Əmir Abdullahian Azərbaycanla gəldi, iyulun 5-də Prezident İlham Əliyevin qəbulunda oldu. İranlı nazir ölkəsinin prezidenti İbrahim Rəisinin salamlarını Azərbaycan dövlətinin başçısına çatdırıb. Prezident Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirib, onun da salamlarını İranlı həmkarına çatdırmağı xahiş edib. Qoşulmama Hərəkatına uğurlu sədrliyi münasibətilə Azərbaycanı təbrik edən İranın XİN başçısı ölkəmizin sədrliyi dövründə hərəkatın davamlı və dinamik surətdə inkişaf etdiyini vurğulayıb. Abdullahian Prezidentin Qoşulmama Hərəkatının nazirlər görüşünün açılış mərasimindəki çıxışında çox vacib məqamlara toxunduğunu deyərək bu tədbirin əhəmiyyətini qeyd edib, onun gündəliyindəki çox vacib məsələlərin müzakirə olunduğunu vurğulayıb.

İranlı nazir ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticarə əlaqələrin inkişafında müsbət dinamikanın olduğunu deyib, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin inkişaf etdirilməsində Azərbaycanla İranın mühüm rol oynadığını diqqətə çatdırıb. Görüşdə əsas müzakirə mövzusu təbii ki, Azərbaycan səfirliyinə qarşı törədilmiş terror aktı ilə bağlı aparılan araşdırması olub. Azərbaycan səfirliyinə qarşı törədilmiş terror aktının İranın məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən çox ciddi şəkildə araşdırıldığını bildiren nazir Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinin fəaliyyətinin tezliklə bərpa olunacağına ümidvarlığını ifadə edib.

Prezident öz növbəsində Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə qarşı törədilən terror aktında müqəssir olan

Tehranın “qırmızı xətt” siyasətindən dönüşü - 90 dəqiqəlik görüşün pərdəarxası...

İranlı nazir Prezidentlə görüşdə Zəngəzur dəhlizini müzakirə etdi, dövlət başçısı da koridorun reallaşmasında ən böyük əngəl kimi yalnız Ermənistanı göstərdi; “Ermənistanın təhlükəsizliyi İranın təhlükəsizliyidir” deyən Tehranın indi “Azərbaycanın milli təhlükəsizliyini İranın və regionun təhlükəsizliyi hesab edirik” söyləməsi “U” dönüşüdürmü?

Şəxslərin layiqli cəzasını alaçaqlarına ümidvar olduğunu bildirib. İranın xarici işlər naziri ilə Zəngəzur dəhlizinin açılması da müzakirə edilib. Söhbət zamanı iqtisadi-ticarə əlaqələrin son dövrlərdə artan dinamikası məmnunluqla qeyd edilib, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin, həmçinin bu marşrutla bərabər, Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında kommunikasiya bağlantılarının icrasının inkişaf perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb. Hər iki ölkənin aidiyyəti nümayəndə heyətlərinin yaxın vaxtlarda görüşünün keçiriləcəyi müsbət hal kimi qeyd olunub.

Görüşdə İranın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı çekdiyi “qırmızı xətt” siyasətinin müzakirəsi də təqdirəlayiq haldir. Məlumdur ki, bu “qırmızı xətt” siyasəti Zəngəzur dəhlizinin reallaşmasında daha bir maneədir. Maraqlıdır ki, tədbirdəki çıxışında Prezident İlham Əliyev Zəngəzur dəhlizinin reallaşmasında ən böyük əngəl kimi yalnız Ermənistanın adını çəkib. Görüşün digər təfərrüatı açıqlanmır, amma Bakının səfirlik və əlaqələrin əvvəlki səviyyədə bərpası üçün

şərtləri məlumdur. Səfirliyin bərpası yalnız terror aksiyasını həyata keçirən və onu sifariş verən şəxslərin ədalət məhkəməsi qarşısında dayanmasından, layiqli cəzalarını almasından və diplomatlarımızın təhlükəsizliyinə əminlik yaradan mexanizmlərlə təminat verməsindən sonra mümkün ola bilər.

Əlbəttə, münasibətlərin pisləşməsində daha bir mövzu İranın xüsusi xidmət orqanlarının Azərbaycandakı radikal qruplar vasitəsilə daxili gərginlik yaratmaq, dövlətimizə qarşı ideoloji təxribatlar da var. Hər halda, İran xarici işlər naziri ilə müzakirələr qonşu dövlətlər arasında münasibətlərin mülayimləşməsi kimi dəyərləndirilə bilər. Amma bəzi ekspertlərə görə, İranda Azərbaycanla bağlı qərarları XİN deyil, güc strukturları - İran İslam Keşikçiləri Korpusu və ona aid strukturlar verirlər. O baxımdan bu görüşlərin davamı olması, İranın Azərbaycana münasibətdə sərt ritorikadan əl çəkəməsi vacibdir.

Görüşdən sonra nazir deyib ki, ümumi görüşdən sonra Prezident İlham Əliyevlə 90 dəqiqəlik görüş olub. “Danışqlar bizim anlaşılmazlıqları aradan qaldırmaqda kömək oldu. Azər-

baycanın milli təhlükəsizliyini İranın və regionun təhlükəsizliyi hesab edirik” - XİN başçısı əlavə edib. Bakı-Tehran münasibətlərində dönüş gözləməyə dəyərmə? “Ermənistanın təhlükəsizliyi İranın təhlükəsizliyidir” deyən Tehranın indi “Azərbaycanın milli təhlükəsizliyini İranın və regionun təhlükəsizliyi hesab edirik” söyləməsi “U” dönüşüdürmü? Bir müddət əvvəl də münasibətlərdə normallaşma gedirdi, sonra yenidən gərginləşdi. İranlı nazirin gəlişini və çıxışlarını müvəqqəti xarakter daşıyan geri çekilmə kimi qiymətləndirmək olarmı, yoxsa həqiqətən İran Azərbaycanla barışmaq istəyir?

Politoloq Murad Sadədinov İranın sabit xarici siyasəti olmadığını düşünür. Onun dediyinə görə, Tehran əvvəlcə problemi yaradır, sonra həllinə çalışır. “İndi anlayırlar ki, Azərbaycan bu məsələlərdə divident qazandı. Hazırda Şimal-Cənub yolunun açılması ilə bağlı danışqlar gedir. Burada açar dövlət Azərbaycandır və bizim razılıq olmadan mümkün deyil. İran bunu başa düşür və əvvəlki iddialarından geri çekilməyə başlayıb. Bundan əlavə, İran özünü dünya siyasətində

xeyli təcrid edib və onun müttəfiqi Rusiyanın da vəziyyətinin ağırlaşdığını görməkdədir. Ona görə cənub qonşumuzun siyasətində yumşalma getdikcə davam edəcək”, - deyə ekspert belə proqnozlaşdırır. Səfirliyə terrora gəlincə, politoloq İrandan gələn açıqlamaların səmimiyyətinə inanmır: “Çalışdırlar ki, Azərbaycanın günağı olduğunu göstərsinlər. Guya səfirlik terrorçunun arvadını buraxmır. Ancaq açıqlamalar və həmin qatilin efirə çıxarılması göstərdi ki, hər şey ssenariləşdirilib. Ona görə inanmıram ki, terrorun üstünü açsınlar. Yəni də İranın addımlarına baxacağıq”.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanliya görə, Abdullahianın Bakıya səfəri Qoşulmama Hərəkatının iclası ilə bağlı olsa da, əsasən Bakı-Tehran xəttindəki münasibətlər fonunda diqqət çəkir: “Və bu səfər münasibətlərin normallaşması üçün başlanğıc ola bilərmi sualını yaradır. Gözlənti azdır, çünki nə Bakının istək-tələbi dəyişib, nə də İran rejiminin regional siyasətində korreklər nəzərə çarpır. Prezident İlham Əliyevin Abdullahianı qəbul edərkən, vurğuladığı iki

məsələ də bu fikri gücləndirir: Tehrandakı səfirliyimizə qarşı törədilən terror aktında müqəssir olan şəxslərin cəzalandırılması. Əliyevin bunu cəm şəkildə qeyd etməsi terror aktının İran rejimi daxilindəki qüvvələr tərəfindən sifariş edildiyi mövqeyinin və onların cəzalandırılması tələbinin davam etdiyini göstərir; ikincisi, Zəngəzur dəhlizi: rəsmi məlumatda “Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında kommunikasiya bağlantıla-

rının icrasının inkişaf perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldığı” qeyd olunur. Bəllidir ki, Prezident Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı Bakının mövqeyini yenidən dilə gətirib və İranın buna qarşı çıxması üzərində müzakirə aparılıb”.

Ekspertin fikrincə, hər iki məsələ İran tərəfindən qəbul edilmir, səfirliyimizə qarşı terror aktının arxasında dayanan səbəblərin arasında Zəngəzur dəhlizi layihəsinin olduğu da sirr deyil: “Abdullahianın terror aktının “ciddi şəkildə” araşdırıldığı və Tehrandakı səfirliyimizin fəaliyyətinin tezliklə bərpa olunacağına ümidvar olduğu haqda dedikləri isə sadəcə diplomatik dildir, reallıqda İran nəinki səfirliyimizə qarşı terror aktını araşdırmır, hətta terror aktını törədən şəxsi belə xəstəlik bəhanəsi ilə istintaqdan yayındırıb. Bu baxımdan, Abdullahianın Bakı səfərinin və dediklərinin münasibətlərin normallaşmasının başlanğıcı olacağı inandırıcı görünür. Bakı-Tehran xəttində “müvəqqəti atəşkəsə” bənzərən mövcud vəziyyətin davam edəcəyi ehtimalı daha çoxdur”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycan-dan-Naxçıvan-dan və Qarabağ-dan qaçqın və məcburi köçkün ermənilər dünya birliyinə çağırış ediblər. Erməni nəşrlərinin məlumatına görə, bütün erməni qaçqınlar və məcburi köçkünlər dünya birliyindən "ləyaqətli və təhlükəsiz könüllü qayıtmaq" hüququnun həyata keçirilməsinə dəstək vermək, geri qayıtmalarını və onların təhlükəsizliyini təmin etmək mexanizmlərini işləyib hazırlamasını istəyirlər.

Ermənilər daha da irəli gedərək həyasızcasına "qaçqınların və onların övladlarının itirilmiş əmlaklarına görə kompensasiyaların ödənilməsi üçün Azərbaycanı öz öhdəliklərini yerinə yetirməyə məcbur etmək" lazımlığını vurğulayıblar.

Ermənilərin bu saxta müraciəti əlbəttə ki, Azərbaycan hökumətinin son aylar Qərbi Azərbaycan İcmasına yönəlik diqqəti ilə birbaşa bağlıdır. Ermənistan 1987-1991-ci illərdə bütün azərbaycanlıları öz ərazisindən qovmuş, Er-

"Bizi Bakıya qaytarın, kompensasiya verin..." - növbəti həyasızlıq

Ermənilər bu saxta müraciətlə son aylar fəallaşan Qərbi Azərbaycan İcmasının fəaliyyətini əngəlləmək istəyirlər

Qayıdış Konsepsiyası mü- hüm yer tutur. Belə ki, bu konsepsiyanın birinci bəndində (girişdə) rəsmi olaraq Qərbi Azərbaycan İcmasının əsas məqsədinin Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların hüquqlarının bərpası ilə məşğul olduğu önə çəkməklə bərabər, eyni zamanda indiki Ermənistan ərazisindən zorla deportasiya edilmiş azərbaycanlıların doğma yurdlarına qayıtmaları üçün İcmanın həyata keçirəcəyi fəaliyyətin məqsədləri,

rin Azərbaycana və Naxçı- vana qayıdışla bağlı beynəlxalq institutlar qarşısında qaldırmağa cəhd etdikləri uydurma məsələlər əsas olmayan qeyri-real iddialardır: "Ona görə ki, birincisi, Azərbaycanın heç bir ərazisi heç bir vaxt ermənilərin tarixi-etnik vətəni olmayıb. İkincisi, ermənilərə qarşı heç vaxt Azərbaycan ərazisində soyqırımı və etnik təmizləmə siyasəti aparılmayıb. Üçüncüsü, ermənilərin Azərbaycan ərazisindən rəsmi olaraq

sənəd bizə haqq verir ki, bu gün öz torpaqlarımızı geri qaytarmaq barədə addımlar ataq. Ancaq Azərbaycan bunu etmir. Sadəcə, Qərbi Azərbaycanda, öz tarixi və-tənələrində etnik təmizləmə və soyqırımı siyasətinə məruz qalmış azərbaycanlıların Ermənistan vətəndaşı kimi təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə öz yurd-yuvasına qayıtmasını tələb edir. Qarabağda hazırda yaşayan ermənilər isə Azərbaycan qanunları ilə yaşamaq istəyirlər. Fərq çox

Söyüdlü məhbuslarının Bakıya gətirildiyi iddiası

Gədəbəyin Söyüdlü kəndində aksiyadan sonra 11 nəfərin tutulduğu bildirilir. İyulun 5-də "Turan"-a danışan vəkil Səməd Rəhimli deyib ki, onların 8-nə toplantıların təşkili və keçirilməsi qaydasının pozulması ittihamı ilə inzibati həbs cəzaları verilib, 3-nə narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi üzrə cinayət işləri qaldırılıb. Səməd Rəhimli tutulanların Bakıya, Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinə gətirildiyini iddia edib, ancaq bu barədə hər hansı rəsmi bilgi yoxdur.

Bir qrup Söyüdlü sakini iyunun 20-də aksiya keçirib, ərazidəki qızıl mədənin tullantılarının ekologiyaya mənfi təsirinə aradan qaldırılması tələbi qoyub. Polis aksiyanı dağıdıb.

Bu olay ölkədə böyük əks-səda doğurub. İyunun 21-də baş nazir Əli Əsədov Söyüdlüdəki tullantıxana (süni göl) sahəsində monitoring aparmağa və vəziyyəti qiymətləndirməyə məsul komissiya yaradıb. Ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayevin sədr təyin edildiyi komissiyaya səhiyyə nazirinin müavini, fəvqəladə hallar nazirinin müavini, kənd təsərrüfatı nazirinin müavini, Nazirlər Kabineti Aparatının sənaye və energetika şöbəsinin müdiri, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin rəisi və Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı daxildir.

Hazırda ərazidə ətraf mühitə təsirlər qiymətləndirilir, su və torpaq nümunələri götürülərək analizlər aparılır, atmosfer havasının keyfiyyəti yoxlanılır, kənd sakinləri tibbi müayinəyə cəlb olunur.

Söyüdlüdəki qızıl yatağını Böyük Britaniyada qeydiyyatdan keçmiş "Anqlo-Asian Mining" şirkəti istismar edir. Şirkətin əsas payçısı iranlı ABŞ vətəndaşı Rza Vəziriyə məxsus "R.V. Investment Group Services, LL USA" şirkətidir.

Yatağın kəşfiyyatı, işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında saziş 1997-ci ildə imzalanıb, 2022-ci ildə yenilənib.

mənistandan 300 minə yaxın azərbaycanlı qaçqın düşmüşdü. Ötən həftə Qərbi Azərbaycan İcması Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətlə geri qayıtması üçün dinc dialoqa çağırışlarına məhəl qoymayan Paşinyan iqtidarını qınayan bəyanat vermişdi. Qərbi Azərbaycan İcmasının az müddətdə fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, qəbul etdiyi sənədlər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu sənədlər içərisində indiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, sülh yolu ilə geriye qayıtmalarının təmin edilməsi barədə qəbul edilmiş konsepsiya -

prinsipləri, hazırlıq və icra tədbirləri müəyyən edilir. Burada haqlı olaraq o da bildirilir ki, Qayıdış Konsepsiyası beynəlxalq hüquqa, tarixi faktlara əsaslanır, ədalətin və sülhün bərqərar olunmasına xidmət edir. Ermənilər neçə vaxt idi ki, QAI ilə bağlı narahatlıqlarını bildirirdilər. İndi isə ermənilər daha da irəli gedərək geri qayıtmaqla bağlı qarşılıqlı iddia qaldırmağa təşəbbüs göstərir, bununla da QAI-nin fəaliyyətinin genişləndirilməsinin qarşısını almağı hədəfləyirlər. Bununla nəyəse nail ola biləcəklərimi?

Qərbi Azərbaycan İcmasının sədr müavini Hikmət Babaoğlu "Yeni Müsavat"-a bildirdi ki, ermənilə-

deportasiya edilməsi ilə bağlı heç vaxt SSRİ nazirlər sovetinin qərarı olmayıb. Ona görə də ermənilərin özlərini nə tarixi, nə də hüquqi kon-faktlara əsaslanaraq, ədalətin və sülhün bərqərar olunmasına xidmət edir. Ermənilər neçə vaxt idi ki, QAI ilə bağlı narahatlıqlarını bildirirdilər. İndi isə ermənilər daha da irəli gedərək geri qayıtmaqla bağlı qarşılıqlı iddia qaldırmağa təşəbbüs göstərir, bununla da QAI-nin fəaliyyətinin genişləndirilməsinin qarşısını almağı hədəfləyirlər. Bununla nəyəse nail ola biləcəklərimi?

bariz şəkildə ortadadır. Ona görə də ermənilərin iddiaları heç bir qurum tərəfindən ciddi qəbul edilə bilməz və edilməməlidir. Biz isə öz torpaqlarımıza qayıdacağıq".

Politoloq Oktay Qasımov isə bildirdi ki, özünü Naxçıvan və Qarabağdan köçmüş ermənilərin nümayəndəsi kimi təqdim eləyərək həmin müraciətə imza atan ermənilər, əlbəttə, Ermənistan hakimiyyəti tərəfindən yönləndirilən qrupdur: "Ermənistan son dövrlər daha çox Azərbaycanın atdığı bəzi addımları təqlid etməklə məşğuldur. O cümlədən bu müraciət də keçən il yaradılan və yaradıldığı qısa müddətdə hərtərəfli konseps-

tual fəaliyyət ortaya qoyan Qərbi Azərbaycan İcmasına sanki bir alternativ kimi düşür. Belə ki, Qərbi Azərbaycan İcması, qeyd etdiyimiz kimi, yarandığı müddətdə qayıdış konsepsiyasını ictimaiyyətə təqdim edərək eyni zamanda qərbi azərbaycanlıların hüquqları ilə bağlı məsələni müxtəlif mötəbər beynəlxalq təşkilatlarda, həmçinin BMT-də yaymağa nail oldu, bu məsələni beynəlxalq gündəmə çıxara bildi. Bu da Ermənistanı narahat etməkdədir. Biz bu narahatlığı izləməkdəyik. Həmin mənasız müraciəti imzalayan ermənilər Qərbi Azərbaycandan zorla deportasiya edilmiş və etnik təmizləməyə məruz

qalmış azərbaycanlılardan fərqli olaraq Azərbaycan ərazisindən zorla deportasiya edilməyib. Azərbaycan ərazisində yaşayan ermənilər köməkən öz mənzillərini, mülklərini ya dəyişiblər, ya da onu sataraq vəsaitlər əldə edərək köçüb gediblər. Onların hansısa mülklə bağlı iddia qaldırmasının da hüquqi əsası yoxdur. Onların iddialarının nəticəsi ola bilməz. Sadəcə olaraq, ermənilərin addımı psixoloji savaş, təbliğat məhiyyət daşıyır. Bunun Azərbaycana, Qərbi Azərbaycan İcmasının fəaliyyətinə hansısa mənfi yöndən təsir edəcəyini düşünmürəm".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda antikorrupsiya həbslərinin yeni dalğası başlayıb. Ölkə başçısı İlham Əliyev demək olar ki, hər çıxışında rüşvət və korrupsiyaya, məmur özbaşınalığına toxunur. Narazılığın artması, məmurların isə xəbərdarlıqlara məhəl qoymaması hökumətin bütün gücünü bu məsələyə səfərbər etməsi zərurətini yaradıb.

Nəzərə almaq lazımdır ki, indiki həssas dövəmdə hansısa məmurun özbaşınalığı, vətəndaşları incitməsi sosial partlayışa səbəb ola bilər. İqtidar ideoloqları da bunun fərqində olduğu üçün neqativ hallara qarşı mübarizəni bir qədər də gücləndirmək niyyətindədir.

Baş prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin əməkdaşları Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Cəlilabad və Laçın rayon şöbələrində operativ tədbirlər keçiriblər. Bununla yanaşı, qurumdan bildiriblər ki, Sabunçu Tibb Mərkəzi şöbəsinin müdiri İlqar Qaracayevə qarşı cinayət işi araşdırılıb. O, çağırışçıların hərbi xidmətə yararsızlığı barədə saxta rəylərin verilməsi müqabilində 18 min manatdan çox rüşvət almaqda şübhəli bilinir.

Baş prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Xaçmaz rayon şöbəsində də əməliyyat tədbiri keçirib. "Turan"-ın məlumatlı mənbələrəndən əldə etdiyi xəbəərə görə, əməliyyat zamanı şöbənin rəisi Rəhim Ağayev saxlanılıb. Bundan başqa həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Cəlilabad rayon şöbəsi və Laçın rayon bölməsinin vəzifəli şəxslərinin qanunsuz əməlləri ifşa edilib.

Əməliyyat-istintaq tədbirləri ilə SHXÇDX-nin Cəlilabad rayon şöbəsinin müfəttişi Ramil Həsənov və Laçın rayon bölməsinin müfəttişi Rəşad Rəşidlinin işlədikləri təbə qurumların çağırış və hərbi-həkim komissiyalarının vəzifəli şəxslərinin qərarlarına təsir imkanlarından istifadə edərək vətəndaşların hərbi xidmətə yararsız hesab edilməsinə nail olmaq üçün ayrı-ayrı şəxslərdən müxtəlif məbləğlərdə pul vəsaitləri almalarına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

"SOCAR-AQŞ" MMC-nin sabiq baş direktoru Ramin İsayev də həbs edilib. "Qafqazinfo" bildirir ki, Ramin İsayev barəsində Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü (mənimləmə-xüsusilə külli miqdarda) maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb. O, 16 milyon

Antikorrupsiya həbslərinin hədəfi - ilin sonunadək "böyük başlar"...

Narazılığın artması, məmurların isə xəbərdarlıqlara məhəl qoymaması hökumətin bütün gücünü bu məsələyə səfərbər etməsi zərurətini yaradıb

manat mənimləmədə ittiham edilir. Binəqədi Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə barəsində istintaq müddəti üçün 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Ekspertlərə görə, çox güman ki, ilin sonunadək dövlət növbəti kadr islahatlarına start verəcək. Hazırda idarəçilikdəki boşluqların qapadılması üçün ciddi addımların atılacağı barədə xəbərlər doluşur. Prezident İlham Əliyev müharibədən sonra yaranmış reallıqları nəzərə alıb, hakimiyyət komandasında da bir daha format etməkde qərarlı görünür.

"Bakı" Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov "Yeni Müsavat"a deyib ki, korrupsiyaya bulaşmış məmurların həbsi və az zaman kəsiyində azadlığa qovuşması ümumilikdə bu bəlaya qarşı mübarizəni mənasızlaşdırır: "Elə götürək əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri olmuş Səlim Müslümovun işini. 2021-ci il fevralın 3-də rəsmən elan olundu ki, Səlim Müslümov saxlanılıb. Bu xəbəri eşidənlərin əksəriyyəti korrupsiya ilə mübarizənin getdiyini düşündülər. Amma sonra nə oldu? 26 may 2022-ci ildə Səbayel Rayon Məhkəməsi Səlim Müslümovu ev dustaqlığına buraxdı. Səlim Müslümov nazir vəzifəsində olanda əhalinin aztəminatlı kateqoriyasına ayrılan büdcə vəsaitlərini oğurlayıb. Bu nə deməkdir? Qarabağ əlili müalicəyə göndərilməyib. Qarabağ veteranına dövlət büdcəsi hesabına tikilən ev sə-nədlərdəki ölçülərindən daha kiçik, daha keyfiyyətsiz olub. İşsizlərə, çətin vəziyyətdə

olan ailələrə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlər verilməyərək oğurlanıb. İstintaqla Səlim Müslümovun başına yığıldığı dəstə ilə bərabər 30 milyon manatdan artıq büdcə pulunu oğurladığı təsdiqlənib. Təsəvvür edirsiniz, 30 milyon manat oğurlayan bir məmuru Səbayel Rayon Məhkəməsi bir qərarı ilə ev dustaqlığına buraxılıb! Məhkəməsinin qərarından korrupsiya izləri axtarmağa dəyər. Korrupsiya ilə mübarizə korrupsiyaya uğradılırsa, əlbəttə ki, prezidentin antikorrupsiya çıxışları, çağırışları, bu sahədə atdığı addımların effektiv yox səviyyəsinə enəcək".

Hüquqşünas deyir ki, korrupsiya sistemdir, rüşvət onun bir elementidir: "Korrupsiya daha geniş anlam daşıyır. Məsələn, 5 manat da, 50 manat da, 5-10 milyon da rüşvət sayılır. Amma bu rüşvətin arxasında korrupsiya sistemi duranda - bu yığır ona, o yığır özündən böyüyə verir, yuxarıdakı vəzifəsindən sui-istifadə edərək dövlətin deyil, özünün və ya qohum-əqrəbasının maraqları üçün qərarlar qəbul edir, dövlətin büdcəsindən ayrılan maliyyəni özünün şəxsi maraqlarına uyğun sərf edir. Azərbaycanda korrupsiya sistemi məhv olmalıdır ki, ölkə sağlamlaşsın. Bu gün ölkədəki rüşvətçorluq doğuran da elə həmin korrupsiyadır. Korrupsiyaya qarşı mübarizə "voenkomp"larla, SOCAR AQŞ-nin hansısa bir müdirinin həbsi ilə istənilən nəticəni verməz. Dövlətin 50, 100 milyonunu qamarlayan Ziya Məmmədova toxunmurlar. Niyə? Çünki sistemi onu müdafiə edir. Söhbət bu mexanizmi məhv

büdcə vəsaitini daha çox oğurlamağa, daha çox xaricə daşımağa həvəslənib. Bu da təbiiidir".

Hüquqşünas deyir ki, Azərbaycan "velosiped icad etməkdənsə" korrupsiya ilə mübarizədə konkret nəticələrə nail olan ölkələrin təcrübəsini tətbiq etməlidir: "Korrupsiya ilə effektiv mübarizədən danışanda ilk yada düşən ölkə qonşu Gürcüstandır. Asiya bölgəsində isə Sinqapurdur. Mixail Saakaşvili Gürcüstanı korrupsiya bəlasından böyük ölçüdə qurtarıb bildi. "Sinqapur möcüzəsi"nin yaradıcısı yarım əsrdən çox ölkənin baş naziri olmuş mər-

arəşdirilməsi üzrə Büro böyük rol oynayır. Dövlət və özəl sektorda korrupsiya hallarını üzə çıxardan və araşdıran bu dövlət agentliyi Britaniya müstəmləkə hökuməti tərəfindən 1952-ci ildə yaradılmışdı. 1960-cı ildə qüvvəyə minən korrupsiyanın qarşısının alınması haqqında qanun isə büroya araşdırmalar zamanı geniş səlahiyyətlər verdi. Sinqapur hökuməti başa düşürdü ki, əgər qanunlar effektiv şəkildə tətbiq olunmasa, nəzərdə tutulan ağır cəzalar da bir işə yaramayacaq. Məhz buna görə də hökumət büronu korrupsiya əleyhinə universal agentliyə çevirdi. Agentliyin əsas funksiyası korrupsiya hallarının araşdırılması olsa da, sözügedən halla bağlı digər cinayət işləri üzrə də istintaq aparmaq səlahiyyətinə malikdir. Büro avtoritar metodlarla işləyir. Onun korrupsiyada şübhəli bilinən şəxsləri qanuni əsaslar olduğu halda məhkəmə qərarı olmadan tutmaq və axtarış aparmaq ixtiyarı var. Büro, sadəcə, şübhəli şəxsi yox, onun qohumlarını, himayədarlarını da istintaqa cəlb edərək, onların istənilən bank hesablarını, maliyyə yazışmalarını və s. yoxlayaraq, şahidləri istintaqa çağıraraq, istintaq zamanı üzə çıxan istənilən qanun pozuntusunu araşdıraraq, statusundan, inancından, vəzifəsindən asılı olmayaraq istənilən vətəndaşı məhkəməyə verə bilər və bu zaman yüksək rütbəli dövlət məmurlarına da güzəşt edilmir. Qanunu icra edən orqanların əməkdaşlarına və potensial korrupsiya imkanları ilə fərqlənən iş sahiblərinə xüsusi nəzarət olunur.

Biznes mühitindən şəffaflığın qorunması məqsədilə büro özəl sektorda da korrupsiyaya, rüşvət və maliyyə fırıldaqları hallarını araşdırır. Təchizatçıdan mal ala bilməkdən ötrü rüşvət və ya "hörmət" təklif edən, verən, yaxud da götürən istənilən şəxs cərimələnə, ya da həbs cəzası ala bilər. Həmçinin bu kimi hallarda məhkəmə alınan rüşvətin məbləğinə uyğun cərimə təyin edir. Baş nazirin ofisinə bağlı olan büroya birbaşa dövlət başçısına təbə olan direktor rəhbərlik edir. Beləcə, agentlik polis və digər hökumət orqanlarından ayrı fəaliyyət göstərir, nazirlər və yüksək vəzifəli digər məmurlar da daxil olmaqla bütün bürokratiyadan siyasi və funksional şəkildə azaddır. Mahiyyətcə, büro Sinqapur baş nazirinin administrasiyasının bir şöbəsi kimi fəaliyyətədir. Bütün bunlarla yanaşı, hazırda Sinqapur sərt avtoritar dövlətdir, korrupsiyanın yoxluğu, iqtisadi azadlıq və inkişaf səviyyəsinə görə dünya reytinglərinə başçılıq edir. Azərbaycan hökuməti də bu hazır modeldən istifadə edə bilər".

■ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Çubuqlu vurma

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Millətin həm ekoloji müxtəliflik, həm mənəvi müxtəliflik uğrunda savaşa qalxması sevindirici haldır. Sən demə, hələ sovet vaxtı hansısa Moskva kommunist liderinin söylədiyi “Azərbaycan xalqı şair xalqdır” aforizmi zır doğruymuş. Bəlkə də Müşfiqi 37-ci ildə güllələnməyə aparanda ədəbiyyatımızın bu qədər müdafiəçisi olmamışdır.

“Bəlkə” niyə, oxşar fakt tarix elmimizə məlumdur. Hüseyn Cavidə repressiya edib öldürən “NKVD” 1939, ya da 1940-cı ildə şayiə buraxır ki, filan gün, filan qatarla Cavid qayıdacaq. Bakı dəmiryol vağzalına şairi “qarşılaşmağa” yalnız Abdulla Şaiqi gedir. Gözləyir, heç kim gəlmir. Sonradan məlum olur ki, NKVD “xalq düşməni”nin əlaqələrini, onu kimin gözlədiyini yoxlamaq istəyirmiş.

AYB-nin dəhlizində həmin repressiya olunan şair və yazıçıların barelyefi var. Həmin barelyefin altında ele 2000-ci illərdə yazıçı Rafiq Tağını təşkilatdan qovmuşdular. Sonra da bıçaqlanıb öldürüldü. Beləcə, son 30 ilimizin azad sözə ən böyük xidmət edən ədibini itirdik. İndi hansısa klounları müzakirə etməyə nə var? Xalam da edər. Ya da belə: “Xalama dayı deməyim üçün hansı şərtlər vacibdir?”

Hörmətli nazirimiz də o yanda şikayətlənilir: filan qədər riyaziyyat müəllimi çubuqlu bölməni bilmirmiş. Attestasiya zamanı məlum olmuşdur. Günah özünüzdədir, sizə kim deyir müəllimi attestasiya eleyin? Bəyəm başqa işçilərimiz olunur? Molla demişkən, eşələmə, qoxusu çıxar.

Üstəlik, çubuqlu bölməni bilmir, eybi yoxdur, əsas odur çubuqlu vurmanı bilsin. Yaxşı müəllimin mütləq uşaq çırpmağa çubuğu olmalıdır. Təhsildə problemlərimiz ele uşaqları döymək qadağan ediləndə başladı. Artıq uşaqlar müəllimə hörmət etmir, ona öz tay-tuşu kimi baxır. Bizim vaxtımızda müəllim gözüünü ağardanda sinifkom istefa verirdi, təmizkomun leşi qalırdı (“Heyf əski günlər” başlığı çox geniş başlıqdır, burada dayanıram). Odur, statistika açıqlandı, ölkəmizdəki 3300-ə yaxın məktəbin 400-də direktor yoxdur. Zarafat deyil, 400 məktəb böyük rəqəmdir. Niyə yoxdur? Bəlkə heç kim direktor olmaq istəmir? Böyük ehtimal belədir. Axı məktəb direktoru olmaq baş belasıdır. Hərçəndə bir mobil telefon, işçi-valideyn heyəti şivən, kimdən pul yığasan? Qulağına bir sırğa taxırsan, on il qarğış-söyüşü kəsmir. Adi süpürgəçini işdən çıxarda bilmirsən, quru adı direktordur. Hələ sinfi dərmanlamağa solyarka al, qışda odun tap, nə bilim, hasarın üstünə tikanlı məftil çək - uşaqlar dərindən qaçmasın deyər... Bunlar hamısı, təbii ki, direktorun cibindən gedir, dövlət büdcəsində belə xərclər nəzərdə tutulmamışdır. O üzəndən, az qala hər gün məktəb direktorlarına cinayət işi açılması xəbəri alınır. Ən son Lerikdə birini tutublar. Üstü açıq məktəbə 16 min manatlıq yənəcə “alıbmış”. Ancaq bunu necəsə dövlət büdcəsinə dürtübdür. Çubuqlu yeyintini bilirmiş.

Sözləlişi, eyni vaxtda bizim dövlət neft şirkətindən 16 milyon manatı əkişdirmiş yoldaşın da həbs xəbərini almış. Qərribə təsadüfdür. Lerikdə 16 min manatı oğurlayanı da tutublar, Bakıda 16 milyon manatı oğurlayanı da. Bu, əslində bizim Femida ilahəmizin hamıya eyni gözlə baxdığına əlamətidir. Həqiqətən, Konstitusiyaya Məhkəməmizin emblemində ədalət ilahəsini gözü açıq rəsm ediblər, halbuki mifə görə Femida xalanın gözləri bağlı olmalıdır. Azərbaycanca çatan kimi gözü açıqlıdır.

Sözləlişi, Femidanın bir əlində tərəzi, o birində qılınc olmalıdır, mənasını özünüz təxmin edin. Bizim Femidanın isə tərəzisi var, lakin o biri əlində... kitab tutub. Guya oxuyur. Guya bizim Femida humanistdir, camaatı qılıncıdır.

Hətta ola bilər Femidani da AYB üzvü qoymuşlar, emblemdə şeir kitabı oxuyur. Təxminən belə: “Ağzınızı...”

ABŞ-ın Mühəribə Araşdırmaları İnstitutunun yaydığı məlumata görə, Rusiya Ukraynanın işğal olunmuş ərazilərində erməni könüllü batalyonları yerləşdirir. “Yeni Müsavat”ın verdiyi xəbərrə görə, iyulun 2-də Moskvadakı ermənilərin yolasalma mərasimində iştirak edən “Arbat” könüllü batalyonunun foto-ları yayılıb.

Həmin batalyonda Ermənistan vətəndaşları ilə yanaşı, Rusiyanın işğal etdiyi Abxaziyadan olan etnik ermənilərin də olduğu güman edilir. Rusiya mənbələri Ukraynanın işğal olunmuş ərazilərində könüllü erməni batalyonları yerləşdirdiyini təsdiqləyib. Bundan başqa, erməni batalyonunun adından yayılan bəyanatda deyilir ki, ermənilər bütün bölmələrdə təkbaşına təmsil olunublar və Qorlovkada “Arbat” dəstəsi var: “Lakin biz göstərmək istəyirik ki, Rusiyada hamı biridir, xalqlar birləşib. Komandirlərin və ictimai xadimlərin kiçik yığıncağında qərara gəldilər ki, bu, sadəcə, bir vaxtlar “Arbat” kimi mövcud olan kiçik bir dəstə deyil, tamhüquqlu erməni batalyonu olsun. Biz ümumi olan hər şeyi qeyd etmək qərarına gəldik”.

Bildirilir ki, kilsə də erməni muzdlularına və separatçılara xeyir-dua verib. Amma narahatlıq doğuran budur ki, MDB məkanından toplanmış bu cür batalyonlardan Rusiya təkcə Ukrayna müharibəsində yararlanmasın. Mümkündür ki, təlim keçmiş bu batalyonlar lazım gələrsə, Ermənistan-Azərbaycan münacişəsinə də cəlb edilə bilər. O baxımdan bu cür qeyri-qanuni batalyonların yaradılmasını Azərbaycan da diqqətlə izləməlidir. Diqqət edək - “Arbat” batalyonu Ukrayna ərazisində Ermənistan bayrağı altında Ukrayna xalqına qarşı döyüşəcək! Bu, Ermənistanın Ukraynaya qarşı təcavüz və müharibədə rəsmi iştirakı deyilsə, bəs nədir? Erməni Apostol Kilsəsi isə, yeni Eçmiədzin suveren Ukrayna dövlətinə və Ukrayna xalqına qarşı təcavüzə görə erməni muzdlularına və separatçılara xeyir-dua verir. Necə ki, Eçmiədzin “Baqramyan” adlı batalyonun döyüşçülərinə gürcü xalqına və Abxazıyanın gürcü əhalisinə qarşı müharibədə xeyir-dua vermişdi.

“Arbat” batalyonu təsadüfən yaranmayıb. Çox güman ki, bunun əhəmiyyətli bir hissəsini Qarabağ separatçıları və sonradan Azərbaycandan

Rusiya erməni batalyonları

yaradır - yalnız Ukrayna savaşı üçün?

Mümkündür ki, təlim keçmiş bu batalyonlar lazım gələrsə, Ermənistan-Azərbaycan münacişəsinə də cəlb edilə bilər - ekspertlərin proqnozu

Qarabağı “geri almaq” üçün revanşist müharibəsində iştirak etmək niyyətində olanlar təşkil edəcək. Xatırladaq ki, erməni silahlı dəstələri 2014-cü ildə Kırım yarımadasının Rusiya tərəfindən işğalında da iştirak edib. Bu cinayət Rusiya Könüllüləri İttifaqı adlı hərbişmiş təşkilatın filialı olan Kırım Könüllüləri İttifaqı tərəfindən törədilib. Kırım Könüllüləri İttifaqının rəhbərlərindən biri milliyətcə erməni olan Armen Martoyandır. O, 2014-cü ildə “Kırım baharı” adlandırılan separatçılıq hərəkatının fəalları arasında biri olub. Yaxın çevrəsində “Samvel” ləqəbi ilə çağırılan Armen Martoyan Rusiyanın Kırım işğal etməsində hərbi kimi fəal iştirak edib və Ukrayna ordusuna qarşı döyüşüb. Kırımın erməni icmasının tanınmış nümayəndələrindən olan Martoyan 2014-cü ildə “xalq qoşunu” adlanan cinayətkar hərbi dəstələrin fəaliyyətində iştirak edib. Kəsəsi, bu cür batalyonlar təkcə Ukraynada döyüşmək üçün hazırlanırmı...

Hərbi ekspert Telman Qasımov “Yeni Müsavat”a qeyd etdi ki, “Baqramyan” batalyonu təkcə Abxaziyada gürcülərə qarşı deyil, eləcə də Qarabağda döyüşmüşdü. Onun sözlərinə görə, həmin ssenaridir: “Eyni zamanda Ukrayna tərəfindən də erməni legionu yaradılıb. Rusiya Paşinyanı devirmək üçün hərbi çevrilişə cəlb edə bilər. Qərb də Ukrayna tərəfdən yaradılmış er-

məni legionundan Ermənistanı dəvriş üçün istifadə edə bilər. Yeni hər iki tərəf öz batalyonundan İrəvanda hərbi çevrilişdə yararlanı bilər. Nəzərə alsaq ki, Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoriyan ABŞ-ın kəşfiyyat xidməti direktoru, eləcə də Britaniyanın MI-6 rəhbəri ilə mütəmadi görüşlər keçirir, bununla ona işarə edilir ki, Qərb Paşinyanın qarşısına qoyduğu tələbləri yerinə yetirməsini istəyir, əks halda, devrilə bilər. Tələblər budur ki, Qarabağdakı qüvvələr Azərbaycan hakimiyyəti ilə masaya oturmağıdır. Amma Nikol Vaşinqtonda söz verir və qayıdıb vədinə əməl etmir. Buna görə ABŞ çevriliş edib Qriqoriyanı hakimiyyətə gətirə bilər. Bu zaman Amerikanın planlarının reallaşması mümkündür: Qriqoriyan Gümrüdə rus hərbi bazasını, Qarabağdan da separatçıları çıxaracaq”. **Hərbi analitik hesab edir ki, bölgədə hərbi eskalasiya artarsa, Rusiya “Arbat” kimi qüvvələrdən istifadə edə bilər:** “Xocalıda rus hərbi kontingentindən çıxanlar da etiraf etmişdilər ki, Ukraynadan gəlmişdik. Yəni sualınıza cavab olaraq deyirəm ki, ruslar istənilən an bunu edə bilər”.

Siyasi şərhçi Ramiyə Məmmədova Qarabağda irimiqyaslı hərbi əməliyyatları istisna edir. Onun fikrincə, 44 günlük müharibədən sonra böyük savaş gözlənilir. Ekspert lokal əməliyyatların

mümkünlüyünü qeyd edir ki, o zaman da “Arbat” kimi batalyonlara zərurət qalır: “Rusiya 44 günlük müharibədə neytral qalmağa çalışdı. Bu gün də Moskva Bakı və Ankara ilə əlaqələri zədələməməyə çalışır. Ona görə inanmıram ki, ruslar belə bir addım atar. Onsuz da Qarabağda 10 mindən çox erməni hərbi var və onların təxribat törətmək üçün sayı yeterlidir, “Arbat”a ehtiyac yoxdur. Sadəcə, bölgədə nə vaxtsa böyük müharibə başlasa, əlbəttə, nəinki “Arbat”, kadrovçular, “Vaqner”çilər də Ermənistan-Azərbaycan münacişəsinə cəlb edilə bilər. Rusiyanın imperiya siyasəti dəyişmir və Cənubi Qafqazda davamlı olaraq konfliktin, gərginliyin yaşanması onlara sərf edir”. **Təhlilçi, bununla belə, Rusiyanın Ukrayna cəbhəsində yeni-yeni qüvvələrə ehtiyacı olduğunu hesab edir:** “Priqojin döyüşlərdə iştirak etmir, indi boşluğu kadrovçular, ermənilər, ağır cinayət törətmiş məhbuslar doldurmalıdırlar. Putin qeyri-ruslan müharibədə qırğına verir. İndi növbə ermənilərə çatıb. Bu batalyon da Ukrayna bataqlığında məhv ediləcək. Onlar NATO silahları qarşısında duruş gətirə bilməzlər. Sadəcə, qeyri-ruslar qabağa verilir və eləcə də sovet silahları utilazasiya edilir. Ermənilər isə bütün işğalçı hərbi əməliyyatlarda iştirak etməyə hazırdır, bu, onların xislətindən irəli gəlir”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
 “Yeni Müsavat”

Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun Nazirlər görüşündə Prezident İlham Əliyevin çıxışının əsas tezisləri və verilən mesajlar diqqət mərkəzindədir. Prezidentin BMT Təhlükəsizlik Şurasının hazırkı formasını keçmişin qalığı adlandırması, qurumun bəşəriyyətin gözləntilərinə cavab vermədiyini, təşkilatda ciddi islahatların qaçılmazlığını xüsusi vurğulaması, Təhlükəsizlik Şurasının tərkibinin genişləndirilməsi barədə təklifləri indi dünyada da ən aktual mövzulardan biridir.

Daha bir əsas tezis özünü söz azadlığı bəhanəsi ilə bərsən haqlarının və beynəlxalq hüququn müdafiəçisi kimi qələmə verən Fransanın soyqırım cinayətlərində iştirakını, rəsmi Parisin irqçi və neokolonializm siyasətini, başqa dövlətlərin işlərinə kobud müdaxilə cəhdlərini kəskin pisləməsi də indi ən çox müzakirə olunan mövzulardan biridir ki, Prezident bu barədə də qəti mövqeyini ortaya qoydu.

Qarabağ bölgəsində erməni separatizmini dəstəkləyərək, geosiyasi rəqabət, xarici hərbi mövcudluq və müstəmləkəçilik siyasəti ilə Cənubi Qafqaz regionunda da eyni mənfur təcrübənin tətbiqinə çalışdığını, bu dövlətin öz müstəmləkə keçmişinə, qanlı soyqırımı cinayətlərinə görə Qoşulmama Hərəkatına üzv olan Afrika və Cənub Şərqi Asiya ölkələrindən üzr istəməli olduğunu bəyan etməsi Azərbaycan liderinin üstün siyasi-diplomatik bacarığının, Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi beynəlxalq siyasətə yüksək təsir gücünün növbəti aydın təzahürü idi.

Dövlət başçısının xüsusi toxunduğu daha bir aktual mövzu isə dünyada islamofobiyanın və ksenofobiyanın artması, habelə islami zorakılıq və terrorla eyniləşdirmək cəhdləri oldu. Prezident bu kontekstdə Danimarkada, Niderlandda, İsveçdə Quranın yandırılmasını və buna

söz azadlığı bəhanəsi ilə bərsən haqlarının və beynəlxalq hüququn müdafiəçisi kimi qələmə verən Fransanın soyqırım cinayətlərində iştirakını, rəsmi Parisin irqçi və neokolonializm siyasətini, başqa dövlətlərin işlərinə kobud müdaxilə cəhdlərini kəskin pisləməsi də indi ən çox müzakirə olunan mövzulardan biridir ki, Prezident bu barədə də qəti mövqeyini ortaya qoydu.

Ermənistanla münaqişənin nizamlanmasına toxunan Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti olaraq yerləşdiyi Azərbaycan ərazisində hələ də erməni silahlı qüvvələrinin qalıqları var. Dövlət başçısı əlavə edib ki, Ermənistan həqiqətən regionda çoxdan gözlənilən sülhə nail olmaqda maraqlıdırsa, "onun silahlı qüvvələri Azərbaycanın Qarabağ regionunu tamamilə tərk etməlidir. Erməni hərbiçiləri və yerlərdəki hərbi (qanunsuz) birləşmələr tərk-silah edilməli və tərxis olunmalıdır".

Prezident İlham Əliyev həmçinin Ermənistanı 10 noyabr 2020-ci il tarixində imzalanmış üçtərəfli bəyanatdan irəli gələn öhdəliklərini pozaraq, Zəngəzur dəhlizinin açılmasına mane olmaqda ittiham edib.

Azərbaycan Prezidentinin qaldırdığı məsələlər əslində təkcə bizim regionun deyil, eyni zamanda bütün dünyanın qarşısında duran problemləri əhatə etdi sayıla bilərmi?

Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov bildirdi ki, Prezidentin qaldırdığı məsələlər əslində təkcə bizim regionun deyil, eyni zamanda bütün dünyanın qarşısında duran problemləri əhatə edir və beynəlxalq ictimaiyyət bu məsələlərə diqqətlə yanaşmalıdır:

Prezidentin dünyaya səsləyəcək çıxışı - dörd mühüm tezis

Azərbaycan Prezidentinin qaldırdığı məsələlər əslində təkcə bizim regionun deyil, eyni zamanda bütün dünyanın qarşısında duran problemləri əhatə edir

ləri əhatə edir və beynəlxalq ictimaiyyət bu məsələlərə diqqətlə yanaşmalıdır: "İki gün davam edən növbəti beynəlxalq tədbirə ev sahibliyi edən Bakı Konqres Mərkəzində Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun "Qoşulmama Hərəkatı: meydana çıxan çağırışlarla mübarizədə birgə və qətiyyətli" mövzusunda tədbirin əhəmiyyəti böyükdür. İlk növbədə bu tədbir Azərbaycanın dünya birliyində nüfuzunun artması istiqamətində uğurlu addım sayılmalıdır. Nəzərə alsaq ki, Qoşulmama Hərə-

katı dünyada BMT Baş Assambleyasından sonra ən böyük beynəlxalq təsisatdır. 2019-cu ildən etibarən Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının üzv ölkələrinin yekdil qərarı ilə üç il müddətinə beynəlxalq qurumun sədrliyini həyata keçirməyə başlayıb. Azərbaycanın sədrliyi dövründə gördüyü işlərə, irəli sürdüyü təşəbbüslərə və təsisatın fəaliyyətinin genişləndirilməsi, beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artması istiqamətində atdığı addımlara görə ölkəmizə böyük etimad göstərilmişdi. Qoşulmama Hərə-

katına sədrlik və belə mötəbər tədbirlərə ev sahibliyi etmək ölkəmizin global həmrəyliyə verdiyi önəmin göstəricisidir. Azərbaycan Prezidenti Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etməklə bir sıra bəşəri əhəmiyyətli ilklərə imza atıb. Bakıda keçirilən tədbirdə Prezident İlham Əliyevin çıxışında qaldırılan məsələlər isə həm regionun, həm də dünyanın gələcəyi, dünyada sülh və sabitliyin təminatı istiqamətində qaldırılan mühüm məsələlər oldu. Cənab Prezident Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosu-

nun Nazirlər görüşündə bir çox fundamental məsələlərə toxundu. Eləcə də Ermənistan xəbərdarlıq da çıxışda xüsusi diqqətə alınmalı məsələ idi.

Prezident mötəbər kürsüdən dünya birliyinin nəzərinə çatdırdı ki, Ermənistan hökuməti bu günə qədər 10 noyabr bəyannaməsinin 4-cü bəndini icra etmir. Həmin 4-cü bənd də qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələrinin Qarabağdan çıxarılmasını nəzərdə tutur. 3 ilə yaxındır ki, müharibə bitib, lakin bu bənd hələ də icra olunmur. Həmin erməni dəstələri təxribatlar törətməklə hələ də bölgədə ciddi təhlükə mənbəyidir. Özü də bu təxribatlar Rusiya sülhməramlılarının gözləri qarşısında həyata keçirilir. Ona görə də Cənab Prezident baş verə biləcək bütün neqativ hadisələrə görə Ermənistan və onun havadarlarının məsuliyyət daşıyacağını dünyaya mötəbər kürsüdən çatdırmış oldu".

Əlibar SEYİDAĞA, "Yeni MİSAVAT"

Paşinyan Putinə zəngdən sonra dili zəhərə döndü

Erməni baş nazir Azərbaycanı "Fransaya qarşı genişmiqyaslı təbliğat aparmaqda" da suçladı

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan iyulun 6-da hökumətin iclasında Azərbaycanın ünvanına ittihamlarla çıxış edib. "Hökəri körpüsü yaxınlığında Azərbaycanın təxribatından sonra iyunun 15-dən Dağlıq Qarabağ bütün növ malların təchizatından məhrum edilib. Hətta Dağlıq Qarabağda yerləşən Rusiya sülhməramlılarının yük daşımaq imkanı yoxdur, çünki Laçın dəhlizi tamamilə bağlanıb", - Paşinyan bildirib.

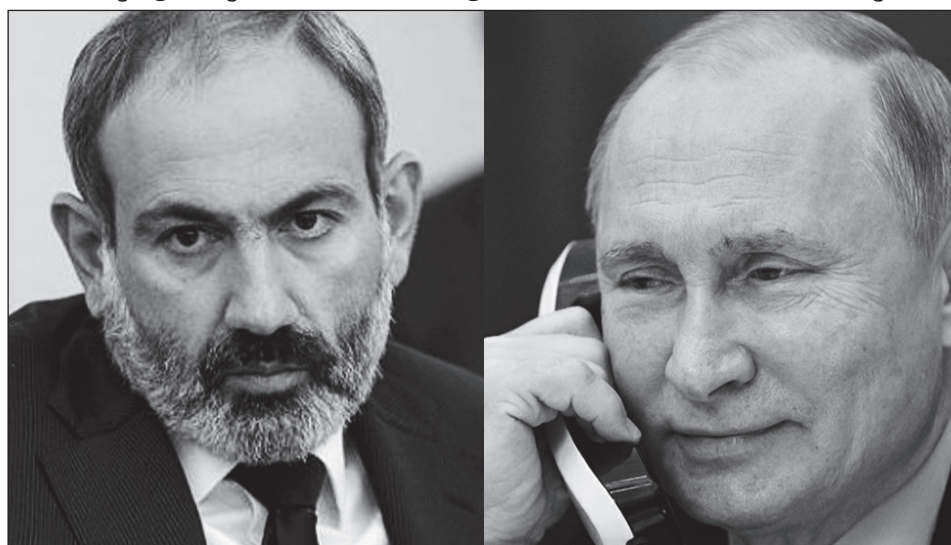
Paşinyan Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələrinin Qarabağda olduğunu da inkar etməyə başlayıb, baxmayaraq ki, bir neçə gün öncə erməni tərəfi Qarabağda hərbi toqquşmalar öldürülən iki hərbiçinin cəsədlərinin Ermənistanı apanılmasına icazə verilməsini xahiş edib. Ermənistanın baş naziri Azərbaycanı "Dağlıq Qarabağ ermənilərinə qarşı etnik təmizləmədə və soyqırımda" ittiham edib.

O, həmçinin Azərbaycanın "Fransaya qarşı genişmiqyaslı təbliğat aparmasında" gileylənib.

Eyni zamanda Paşinyan Ermənistanın Zəngəzur dəhlizini açmaq istəmədiyini nü-

mayış etdirməyib. "Ermənistan heç vaxt heç bir yerdə, nə yazılı, nə də şifahi şəkildə dəhliz öhdəlikləri götürməyib və heç vaxt belə şərtləri qəbul etməyəcək. Regional kommunikasiyaların ölkələrin yurisdiksiyası və suverenliyi altında açılmasına gəlincə, Ermənistan buna hazır olduğunu dəfələrlə təkrarlayıb", - Paşinyan deyib.

Bundan əlavə, o, Azərbaycanı "Ermənistanın blokadası üzrə 30 illik siyasətini davam etdirərək yenə yol verməmək" istəməməkdə ittiham edib. Görünür, Ermənistanın baş naziri unudub ki, bu 30 il ərzində Ermənistan Azərbaycanın ərazilərini işğal edib və Naxçıvana gedən

yolları indiyədək bağlı saxlayır.

Iyulun 21-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Brüsseldə keçiriləcək görüşə toxunan Paşinyan bildirib ki, "Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin mətni hələ imzalanmağa hazır deyil". "Ümid edirəm ki, Vaşinqtonda qeydə alınan müsbət şeylər qarşıdakı gö-

rüş zamanı predmetli olacaq", - Paşinyan deyib.

"Turan" agentliyi yazır ki, Paşinyanın öz ritorikasını sərtləşdirməsindən belə çıxır ki, erməni tərəfi Azərbaycanla danışıqlarda əvvəlki razılaşmaları pozmaq qərarına gəlib.

Qeyd edək ki, Paşinyanın bəyanatı onun Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə iyulun

5-dəki telefon danışığından sonra səslənib.

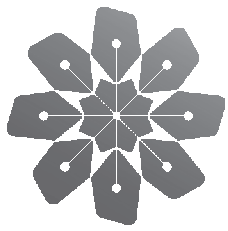
"Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Azərbaycanın Qarabağda antiterror əməliyyatına başla-ya biləcəyindən narahatdır".

Bunu politoloq Elxan Şahinoğlu Ermənistan və Rusiya liderlərinin telefon danışığını şərh edərkən

deyib: "Kremləndən yayılan açıqlamada telefon danışığının Nikol Paşinyanın təşəbbüsü ilə gerçəkləşdiyi bildirilib. Paşinyanın narahatlığı bölgədə gərginliyin artması ilə bağlıdır. Paşinyan Azərbaycanın Qarabağda antiterror əməliyyatına başla-ya biləcəyindən narahatdır. Onun Putinə zəngi xəbərcilik anlamı daşıyır. Halbuki Putinə bölgədəki vəziyyət barədə hər gün kəşfiyyat məlumatları çatdırılır və onun Paşinyanın məlumatlarına ehtiyacı yoxdur".

"Qarabağ separatçıları əvvəlkikə Rusiya hərbi kontingentinin müşayiəti ilə bir məntəqədən o birsinə silah daşımaqda davam edirlər. Bu təxribatın sadə səbəbi var. Separatçılar bilirlər ki, Rusiya hərbi kontingentinin müşayiəti olmasa, hərbi texnikaları havadan vurulacaq. Erməni separatçılarını müşayiət edən Rusiya hərbi kontingenti Kreml sahibinin əmrini yerinə yetirir", - politoloq vurğulayıb.

Örhan ƏLİYEV, "Yeni MİSAVAT"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

Rəsmi statistikaya əsasən, paytaxt Bakıda əhalinin sayı 2 milyon 300 min nəfərdir. Lakin müstəqil ekspertlər bildirir ki, real rəqəm iki dəfə çoxdur, yəni paytaxtda yaşayan əhalinin sayı təxminən 4 milyon nəfərdir. Bu isə kifayət qədər böyük rəqəmdir. Əhəlinin sıxlığına daha çox mərkəzi hissədə rast gəlinir. Bunun da öz səbəbləri var.

Azərbaycan müstəqilliyini qazandığı ilk dövrlərdə Birinci Qarabağ müharibəsinin başlamasının ardından yerlərdə iqtisadi və sosial tənəzzül, işsizliyin kəskin artması baş verdi və nəticədə əhali mərkəzə axın etməyə başladı. Bu axın bu günə qədər də davam etməkdədir. Hətta hazırda yay mövsümü olmasına baxmayaraq, ötən illərlə müqayisədə paytaxt yollarında tıxac-lar müşahidə olunur.

Bəs niyə hələ də bölgələrdən Bakıya kəskin axın müşahidə olunur?

Ekspertlər bildirir ki, bunun birinci əsas səbəblərindən biri ölkədə paytaxt Bakı və regionlar arasındakı iqtisadi göstəricilərin bir-birindən kəskin fərqlənməsidir. Belə ki, təkcə ötən ilin statistikasına görə, ölkədə istehsal edilən sənaye məhsulunun 90 faizə yaxını və əsas kapitala yatırılan sərmayənin yarısından çoxu tək Bakının payına düşüb. Ölkə üzrə ictimai iaşə dövryyəsinin də 60 faizindən çoxu Bakıdadır. Təbii ki, insanlar da daha çox iqtisadi aktivliyin mövcud olduğu yerlərə can atır, çünki iqtisadi aktivlik daha çox gəlir əldə etmək deməkdir.

Daha bir problem isə işsizlikdir. Statistikadan da aydın olur ki, ölkədə yeni açılan iş yerlərinin 80 faizindən çoxu Bakının payına düşür. Belə ki, ötən ilin ilk yarısında ölkədə 33 min 511 yeni iş yeri açılıb, bunların da 27 min 177-i məhz Bakıda açılan iş yerləridir. Eyni dövrdə ölkədə yeni yaradılmış 7 min 900 müəssisə və təşkilatın da 6 min 635-i Bakı ilə bağlıdır.

Iqtisadi göstəricilərlə yanaşı regionlarda sosial göstəricilər də geri qalır. Məsələn, regionlarda tibb işçiləri, müəllimlərin çatışmazlığı ilə bağlı məsələlər tez-tez gündəmə gəlir. Bakıda əhalinin hər 10 min nəfərinə düşən tibb işçilərinin sayı 100 nəfərə yaxın olduğu halda, əksər rayonlarda bu göstərici 20 nəfərdir. Eləcə də bölgə məktəblərinin vəziyyəti, tədrisin aşağı olması, repetitor hazırlıqları, hazırlıq kurslarının çox az sayda olması və yaxud yerinə yetərincə təkmilləşməsi vaxtaşırı müzakirə olunur. Elə bugünlərdə "Abituriyent" jurnalının 12-ci nömrəsində qeyd olunan hesabatdan da aydın olur ki, ölkədə oxuyub-yazmağı bacarmayan 9 və 11-ci sinif şagirdləri əsasən regionların

Regionların inkişafı

YENİ ÜSAVAT
N 114(8250) 7 iyul 2023

Bakının "yükü" getdikcə artır - regionlara qayıdış bu səbəbdən ləngiyir

Ekspertlər bildirir ki, bunun əsas səbəblərindən biri paytaxt və regionlar arasındakı iqtisadi göstəricilərin kəskin fərqlənməsidir

payına düşür. Rayonlar üzrə oxumağı və yazmağı bacarmayan 9-cu sinif şagirdlərinin sayı beledir: Masallı rayonunda 4 nəfər, Goranboy, Gədəbəy və Quba rayonlarının hərəsində 2 nəfər, Abşeron, Astara, Cəlilabad, Kəlbəcər, Lənkəran, Lerik, Saatlı, Xocalı, Yardımlı rayonlarının, Bakı, Mingəçevir şəhərlərinin hərəsində 1 nəfər. 11-ci sinif şagirdlərindən oxumağı və yazmağı bacarmayanlar isə Ağdam və Qobustan rayonlarından olub.

Beləliklə, bütün bu göstəricilər, faktlar ona getirib çıxır ki, əhali regionlardan Bakıya köç edir, paytaxt Bakıda hər

ötən gün daha da "yüklənir". "Yükləndikcə" də problemlər, sıxlıq kəskin artır, sosial infrastrukturlar tələblərə cavab vermir, şəhəri cənginə alan tıxaclar yaranır.

Bakını "yüklənmədən" xilas etmək üçün bir neçə il öncə müəyyən təkliflər, ideyalar səslənmişdi. Onlardan biri də bu idi ki, hökumət qurumları, eləcə də ali təhsil ocaqları paytaxtdan alınaraq başqa şəhərlərdə yerləşdirilsin. Beləcə Bakının da yükü xeyli azalması olar. Mərkəzlərin yerləşdirilməsi nəzərdə tutulan əsas şəhərlərdən biri kimi Gəncə göstərilirdi. Qeyd edilirdi ki, ölkə-

nin ikinci böyük şəhəri olan Gəncənin paytaxt olması daha tədqirəlayıqdır, çünki bu qədim şəhər uzun müddət ölkənin sənaye mərkəzi olub və ən əsası 1918-ci ildə Xalq Cümhuriyyətinin paytaxtı olduğu üçün bu məsələdə müəyyən təcrübəsi var. Həmçinin Göyçay-İsmayılı ərazisində də paytaxt şəhəri salınması ideyası vardı.

Lakin mütəxəssislər bildirirlər ki, indiki vəziyyətdə bu cür köçürülmə çıxış yolu deyil. Çünki bunun üçün kifayət qədər böyük vəsaitlər, kadrlar lazımdır. Bu baxımdan, əhalinin regionlara geri qaytarmanın ən

yaxşı yolu regionlarda sosial-iqtisadi inkişafa nail olmaq bunun üçün isə ilk növbədə daimi iş yerləri açmaq, mühüm stimullaşdırıcı layihələr, proqramlar həyata keçirməkdir. Qeyd edək ki, regionlara qayıdışla bağlı qardaş Türkiyənin, Avropa ölkələrinin, İsrailin, eləcə də Rusiya, Belarus, Qazaxıstanın bu yöndə tədqiredici təcrübələri var. Məsələn, bir neçə il öncə Türkiyədə "kəndə qayıdış" layihəsi həyata keçirilməyə başladı. Bu layihə çərçivəsində kəndlərə köçən şəxslərin aktiv təsərrüfat fəaliyyəti göstərməsi üçün vətəndaşlara faizsiz, güzəştli və müddətli kredit vəsaitləri verilir. Bununla da hökumət həm kəskin miqrasiyanın şəhərlərdə yaratdığı problemləri çözməyi, həm də kənd təsərrüfatı məhsuldarlığını artırmağı hədəfləyir. Həmçinin digər qeyd olunan xarici ölkələrdə "kəndə qayıdış proqramı" əsasında kəndlərə geri dönməyə insanlara evlər, böyük torpaq sahələri verilir, daim iş yerləri yaradılır. Həmçinin həmin şəxslərə uzunmüddətli faizsiz və ya çox az faizlə kreditlər verilir. Hesab olunur ki, Azərbaycanda da "kəndə qayıdış proqramları" tətbiq olunarsa, həm Bakının "yükü" azaldılmış olar, həm də regionlarda iqtisadi, sosial inkişafa nail olunar.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlilə Gəray

Deputat bahalaşmanın səbəbini "tapdı" - toylardakı israfçılıq

Iqtisadçı: "Ətə tələbat varsa, bunu israfçılıq adlandırmaq doğru deyil, Tahir Rzaevın açıqlamasında qeyri-dəqiqlik var..."

Azərbaycanda ətin qiymətinin baha olmasının səbəblərindən biri də israfçılıqdır. Bunu "Trend"ə Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin üzvü Tahir Rzaev deyib.

O qeyd edib ki, Azərbaycan özünü qoyun əti ilə 100 faiz, quş əti ilə 85 faiz, mal əti ilə 92 faiz səviyyəsində təmin edə bilir.

"Ancaq burada müəyyən amillər var. Onlardan biri mən deyirdim ki, israfçılıqla bağlıdır. Biz heyvandarlıq məhsullarından qənaətlə istifadə etmərik. Ət məhsullarından ən çox istifadə edən respublikalardan biri Azərbaycandır. Burada çox ciddi israfçılıq var. Xarici ölkələrdə heyvanlar müəyyən normalar, çəkilər əsasında yetişdirilir və ondan sonra kəsime verilir. Ancaq bizdə insanlar istəyirlər 8-10 kiloluq quzu əti yesinlər, az çəkiddə olan dananın ətinə yesinlər. Ona görə də körpə heyvanlar bazara çıxarılır və gündə minlərlə belə heyvan kəsilir. Ancaq bu heyvanlar

müəyyən qaydada yetişdirilsə, yeni xırda buynuzlu heyvan 20-25 kilo həcmində yetişdirilib bazara çıxarılarsa, sözsüz ki, burada üç qat artım olacaq".

O qeyd edib ki, restoranlar, şadlıq sarayları da bu məhsulların istifadəsində çox ciddi israfçılığa yol verir. "Toylarda verilən ətin çoxu stolun üstündə qalır. Bir adama bir neçə növdə ət məhsulları təklif

olunur, - toyuq əti, mal əti, quzu əti, kolbasa məhsulları. Bu yeməklərin çoxu stolun üstündə qalır və tullantıya çevrilir. Kimsə lazımdı bu? Bunlar heyvandarlıq təsərrüfatına çox ciddi zərərdir. Belə olan halda qıtlıq yaranmalıdır, bahalaşma getməlidir. Ona görə də bunun qarşısı alınmalıdır, müəyyən standartlara uyğun heyvanlar kəsilməlidir. Belə olan halda ətin

bolluğu yaranar və qiymətlər də ucuzlaşa bilər", - deyər T.Rzaev əlavə edib.

Iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli "Yeni Məsavət"ə mövzunu şərh edərkən qeyd etdi ki, baha olsa da, ətə tələbat varsa, bunu israfçılıq adlandırmaq doğru deyil: "Tahir Rzaevın açıqlamasında qeyri-dəqiqlik var. Azərbaycan özünü quzu və qoyun əti ilə

100 faiz təmin etmir. Rəsmi statistika da bunu sübut edir ki, biz Rusiya və Gürcüstandan xırdabuynuzlu heyvan alırıq. Hətta Rusiyadan diri heyvan alışı ötən illərlə müqayisədə bir neçə dəfə artıb. Azərbaycanın yerli tələbatı tamamilə ödəməməsi qiymətlərin baha olmasına təsir edən amillərdəndir. Digər tərəfdən, yemin qiyməti, örüş yerlərinin azlığı və s. təsiredici amillər var".

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu "Yeni Məsavət"ə bildirdi ki, insanlara birdən-birə qadağa qoymaq olmaz. Onun fikrincə, tələbat olduğu müddətdə hər kəs istədiyi məhsulu əldə edəcək: "Əgər insanlar istəyirlərsə, baha olsa da, quzu ətinə tapacaqlar. O ki qaldı israfçılığa, illərdir bu barədə danışırıq, təkliflər veririk, amma faydası yoxdur. Elə məsələlər var ki, onları tənzimləmək lazımdır. Yeni modellər qurmaq lazımdır. Toyun fəlsəfəsi budur ki, iki gəncin xoş günü şən keçsin, yaddaqalan olsun. Azərbaycanda toy keçirilən zaman gənclər unudulur, məclisdən sui-istifadə etmək istəyənlər sanki yarıya girirlər. Şadlıq sarayları bazar açıqlar. Əvvəllər toya sırf yemək üçün gəlmirdilər. Hazırda isə işbazlar toy sahiblərindən nə qədər pul qazana biləcəklərini düşünürlər. Toy ərəfəsində böyük məbləğdə borc götürən valideynlər uzun müddət borcu necə ödəyəcəklərini düşünürlər. Toylarımızda

həddən artıq israfçılıq var. İllər əvvəl Çindən qonaqlarımız gəlmişdi. Süfrədə xeyli ət qalmışdı, onlar qalanları toplayıb sonra yeməyi düşünürdülər. Soruşdu ki, bu qədər yeməyi niyə atırırsınız? Düşünürəm ki, problemin həlli üçün toyların, yasların həlli bəla olmasının qarşısı alınmalıdır. Elmi mərkəzlər bununla məşğul olmalıdır. Biz anlamaıyıq ki, zaman dəyişir. Maddi vəziyyət imkan vermirsə, yeni model yaratmaq lazımdır. Əhalinin güzəranını yaxşılaşdırmaq üçün bu kimi məsələləri tənzimləmək lazımdır".

Bu yaxınlarda MM-in iqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü, deputat Aydın Hüseynov da bununla bağlı çıxışında təklif edib ki, toylarda sifariş olunan ərzaqlarla bağlı normalar tətbiq olunsun. O qeyd edib ki, toylarımızda, məclislərimizdə ərzaqla bağlı normalar olmalıdır: "Yeni mən bu qədər vəsait, pul verirəm və istədiyim qədər ət məhsulları, çörək və s. sifariş edə bilərəm. Çünki istehlak səbətimiz var. İstehlak səbətinə daxil olan məhsulların kalori normaları var. Ona görə də lap elə restoranlarda sifariş verərkən kim nə qədər vəsait verəcək, o qədər yox, hər bir nəfər üçün müəyyən normalar müəyyənləşməlidir. Biz bu sahədə qənaət yaratmaqla elə bolluq yaratmış olmaq".

■ Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Məsavət"

Milli Məclisin növbədənəkar sessiyasının növbəti iclası Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə keçirilib.

Deputat Ceyhun Məmmədov cari məsələlərə ayrılan vaxtda çıxış edərək Avropa ölkələrində baş verənlərə münasibət bildirib. O, Fransada əlcəzairli gəncin polis tərəfindən qətlə yetirilməsindən, eyni zamanda İsveçdə Qurani-Kərim yandırılmasından danışdı: "Bu, bir daha onu göstərir ki, getdikcə Qərbdə islamafob meyillər artmaqdadır".

Deputat Elşad Mirbəşir dedi ki, Azərbaycanın hərbi doktrinası 2010-cu ildə qəbul edilib: "Hərbi doktrinanın 75-ci maddəsində qeyd olunur ki, Azərbaycanın dəyişən təhlükəsizlik mühitinə uyğun olaraq, doktrina dəyişikliklər, dəqiqləşdirmələr və əlavələr etmək olar. Bu gün artıq yeni realiaqlar şəraitində yaşayırıq. Azərbaycan öz torpaqlarını işğaldan azad edərək, regionda yeni geosiyasi realiaqlar və təhlükəsizlik mühiti formalaşdırılıb". Deputat dedi ki, doktrina yeni realiaqlara uyğun dəqiqləşdirmələrin və dəyişikliklərin edilməsi zəruridir.

Vahid Əhmədov isə qeyd etdi ki, Fransada başlayan etiraz dalğası ölkədə böyük qarşıdurma səbəb olub: "Bu hadisə Fransada fərqli millətlərə qarşı etnik nifrət, dözümsüzlük və zorakılıq hallarının pik həddə çatdığını göstərdi. Afrika ölkələrində törətdiyi qətlamlara baxmayaraq, özünü demokratiya və insan haqlarının himayədarı kimi təqdim edən dövlətin öz xalqı ilə bu cür rəftarı Makron hökumətinin əsl simasını nümayiş etdirdi". V.Əhmədov bildirdi ki, Makronun hakimiyyətə gəlişindən sonra bu kimi halların artması onun faşizmi və rasismi dəstəkləyən, ikiüzlü siyasətindən xəbər verir.

Siyavuş Novruzov da Fransada baş verən hadisələrə və rəsmi Parisin anti-Azərbaycan siyasətinə toxundu. Qeyd etdi ki, Fransa sülh müqaviləsinin bağlanması prosesinə qarışmalı deyil: "Fransa prezidentini Makron öten çıxışında bildirdi ki, Paşinyandan daha çox Azərbaycan prezidentinə təsir göstərir. Bu nə deməkdir? Sülh tərəfdarı olan ölkənin başçısının belə çıxışı sülhə mane ola bilər. Belə olarsa, sülh müqaviləsinin bağlanması müqaviləsinin bağlanmasından söhbət gedə bilməz". **S.Novruzov bildirdi ki, Fransa Ermənistanı özündən daha çox qoruyur:** "Qardaş, Ermənistanı istəyirsənsə, gəl, götür, özünə birləşdir! İmkan ver, öz məsələmizi özümüz həll edək! Ədalətli sülh istəyirik, ciddi danışıqlar gedir. Amerika, digər Avropa ölkələri, Türkiyə dəstək verir. Hesab edirəm ki, Azərbaycan hökumətinin Fransaya qarşı sərt mövqeyi olmalıdır". Komitə sədri Fransa prezidentinin davranışları

“Makron özünü Rəhim Qaziyev kimi aparır...”

Deputatlardan Fransaya kəskin etirazlar; “Dərman vasitələri haqqında”

Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə layihə ikinci oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı

nı tənqid etdi: “Makron özünü Rəhim Qaziyev kimi aparır. O da həmişə yuyulmamış çömçə kimi ortaya girirdi. Vaxtilə nə iclas keçirilirdi, Rəhim Qaziyev də özünü ortaya atırdı. Makron da başlayıb bu kimi hallara. Hara gedir, ancaq erməniləri tərifləyir”.

İclasda “Dərman vasitələri haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə layihə ikinci oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı. Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov layihə barədə məlumat verdikdən sonra müzakirələr başladı.

Vahid Əhmədov çıxışında qanun layihəsinə ciddi iradını olmadığını və səs verəcəyini bildirdi. Amma iclasda səhiyyə nazirinin müavini Rasim İsmayilovun iştirak etməsini nəzərə alaraq dərmanların çatışmazlığı, qiyməti keyfiyyəti və digər məsələlərlə əlaqədar narahatlığını bölüşdü, suallar ünvanladı. Bildirdi ki, Azərbaycana gətirilən dərmanların sertifikatı məsələsi çox ciddi problemə çevrilib. Deputatın sözlərinə görə, elə dərmanlar var ki, şirkətlər onların idxalı üçün aylarla gözləyir, hətta 6 aydan sonra həmin dərman vasitələri sertifikatı olmadan keçirilir. “Bir neçə əsas şirkətin rəhbərləri ilə görüşmüşəm. Bildirilir ki, Azərbaycana gətirilən dərmanların sertifikatı məsələsi çox qəliz iş olub. Aylarla gözləyirlər və axırda da qərar verilir ki, satmaq olmaz. Niyə müddət bu qədər uzundur? Dərman qıtlığı nədən yaranıb? Ölkə apteklərində çox ciddi dərman qıtlığı var”.

V.Əhmədov qeyd etdi ki, dünya ölkələrində eyni dərmanlar sertifikatı olmadan ke-

çirilmədən, dərhal istehlakçıya çatdırılır. “Çox ciddi dərman qıtlığı var, bir sıra apteklərdə hətta başağrısı dərmanı tapmaq mümkün deyil”, - deyə deputat əlavə etdi. Həmçinin dərmanların keyfiyyətindən narazılığını bildirdi: “Dərmanın keyfiyyəti də ciddi məsələdir. Dərman alırsan, heç bir təsir göstərmir. Alman apteklərindən alınan dərmanlar isə keyfiyyətli olur, niyə? Oradan dərmanı alırsan, tamamilə başqa təsirlə malikdir. Əgər laboratoriyada yoxlanılırsa, digər apteklərdə niyə dərmanların keyfiyyətində bu qədər fərqlər var?”

V.Əhmədov dərman vasitələrinin əlçatanlığını təmin edəcək layihənin hazırlandığı barədə Ə.Əmiraslanovun anonsunu xatırladı və layihənin taleyi barədə də sual verdi. Dedi o layihə, nəhayət, açıqlanmalıdır: “Qiymətlərin baha olması ilə əlaqədar neçə vaxtdır deyilir ki, layihə hazırlanır. Təqdim edin, görək, o nə layihədir. Dərmanların qiyməti məsələsi bizim üçün çox önəmli məsələlərdən biridir. Elə məhsullar var ki, onları ƏDV-dən azad etmək lazımdır. Həmçinin dərman vasitələrini. Gürcüstanın çox gözəl təcrübəsi var, Türkiyə ilə müqavilə imzaladı və dərmanları oradan gətirir. Türkiyə bizə qardaş ölkədir, hökumət niyə eyni müqaviləni imzalamır? Nəhayət, Azərbaycan hökuməti nə vaxt qərar layihəsini bizə təqdim edəcək ki, görək dərmanların qiyməti nə vaxt stabilləşəcək?”

Əhliman Əmiraslanov deputata cavab olaraq bildirdi ki, bununla bağlı ciddi problem var: “Dərmanın

keyfiyyət və qiymətləri ilə bağlı doğrudan da ciddi problemlər var. Bunun səbəbi ölkədə dərman istehsalının olmamasıdır. Dərmanların eksportu xaricdən gətirilir, bu da ciddi problemlər yaradır”.

Səhiyyə nazirinin müavini Rasim İsmayilov keyfiyyətsiz dərman vasitələrinin bazara necə daxil olması ilə bağlı deputatların suallarına reaksiya verdi. Bildirdi ki, şəxsi məqsədlər üçün xaricdən dərman gətirilməsinə hər hansı problem yaradılmır: “Etiraf edək ki, bu kimi dərman vasitələri təkcə şəxsi istifadə məqsədi ilə olmur. Bu kimi vasitələrə eyni zamanda şəxsi maraqlar üçün də istifadə olunur. Belə halların qarşısının alınması üçün Səhiyyə Nazirliyi, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi və Gömrük Komitəsi arasında danışıqlar aparılacaq”.

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova isə vurğuladı ki, Səhiyyə Nazirliyi bununla bağlı araşdırma apardıqdan sonra məlumat versə, yaxşı olar: “Siz qeyd etdiniz ki, Səhiyyə Nazirliyi bununla bağlı araşdırma aparacaq. Yaxşı olardı ki, araşdırma aparıldıqdan sonra Səhiyyə Komitəsinə də məlumat verilsin”.

Əhliman Əmiraslanov nazir müavininin keyfiyyətsiz dərmanlarla bağlı dediklərinə bu cür reaksiya verdi: “Nazir müavini Rasim İsmayilov qeyd etdi ki, şəxsi məqsədlər üçün gətirilən dərmanlar apteklərə satılır, ona görə keyfiyyətsiz dərmanlar artır. Bunu təkcə vətəndaşların üstünə atmaq olmaz. Dərmanların keyfiyyətinin aşağı olmasına səbəb olan başqa hallar

araşdırılmalıdır. Keyfiyyətsiz dərmanları gətirənlər araşdırılmalıdır. Bunlar şəxsi istifadə üçün gətirən vətəndaşlar deyil. Bu dərmanlar başqa yollarla gəlir. Yaxşı olar ki, siz onu araşdırasınız”.

İclasda “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin ikinci oxunuşda müzakirəsi kifayət qədər maraqlı keçdi. Layihənin deputat Kamal Cəfərov tərəfindən təqdimatından sonra parlament təmsilçiləri fərqli yanaşmalarını ortaya qoydular. Komitə sədri Zahid Oruc ölkə konstitusiyasına istinad edərək uyğunsuzluğa

edək ki, onu icra edə bilək. Konstitusiyayı pozmaqdansa, bir referendum aktı keçirək, konstitusiyanın fəaliyyətini hansısa müddətə dayandıraq. Bunun da adını “keçid dövrü üçün” qoyaq. Bu onsuz da heç nəyi dəyişməyəcək. Siyavuş müəllim də qeyd elədi ki, onsuz da müraciətlərin sayı çox deyil ki, bu Konstitusiya Məhkəməsinin işini pozsun. Sadəcə olaraq, əsas verəcəyik ki, camaat görsün, konstitusiyaya əməl olunmur. Həm də bizi kənardan tənqid edənlər ki, baxın, konstitusiyaya hörmət bundan ibarətdir”.

Q.Həsənquliyev spikərə

diqqət çəkdi və qanun layihəsinə münasibətdə bitərəf qalacağını söylədi. Deputat Erkin Qədirlı isə layihəni dəstəklədi.

Qüdrət Həsənquliyev həmkarının argumentlərinə münasibət bildirməklə çıxışa başladı: “Erkin Qədirlının söylədiyi fikirlər nəzəri məsələdir. Bununla bağlı beynəlxalq təcrübəyə də istinad etmək olar ki, bəli konstitusiyada məhkəmələri bir çox hallarda konstitusiya və qanunların hansısa normalarının şərhini verə bilərlər, qanunların konstitusiyaya uyğunluğu ilə bağlı rəy verirlər. Amma hazırda qüvvədə olan konstitusiyaya görə, konstitusiyada açıq mətnlə yazılıb ki, ombudsman məhkəmə aktlarının qanunlara və konstitusiyaya uyğunluğuna dair Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu verə bilər. Konstitusiyada belə yazılıb. Bu olduğu kimi də qanuna daxil olmalıdır. Biz bunu dəyişiriksə, bu, o deməkdir ki, konstitusiyayı açıq şəkildə pozuruq”. Deputat ardınca fikirlərini əsaslandırdı: “Mən komitə iclasında da çox geniş çıxış elədim və əsaslandırmağa çalışdım, konstitusiyayı da oxudum, amma xeyri olmadı. Birinci oxunuşda da konstitusiyayı oxudum, amma yenə də xeyri olmadı. Ona görə də bunu təkrarlamaq istəmirəm. Mən çıxış yolunu nədə görürəm? Düzü, mən, hər zaman söyləmişəm ki, qanunların xüsusi-lə parlament və hökumət tərəfindən pozulması vətəndaşlarda qanunlara qarşı hörmətsizlik yaradır. Ona görə də elə qanunlar qəbul

xitab etdi: “Hörmətli sədr! Ona görə də bu məsələ ilə bağlı belə qapalı müzakirələrə ehtiyac var ki, deputatların qaldırdığı məsələlərə, bu layihəni hazırlayan adamlar hansısa formada əsaslandırılmış reaksiyalar verməlidirlər. İzahat verməlidirlər ki, niyə konstitusiyada belə qeyd olunur, amma siz başqa cür yazırsınız. Bunun bir izahı olmalıdır. Açıq söyləyirəm ki, bu izahı vermirlər. Yeni bir dəfə bildirmişdilər ki, “biz cənab prezidentə bu formada müraciət etmişik, təkrar deyə bilmərik ki, bu məsələ bizim diqqətimizdən qaçıb. Yaxud konstitusiyaya diqqət yetirməmişik. Və ya konstitusiyayı qəsdən pozmuşuq. Ona görə də bu cür səsə qoyacaqsınız və qəbul edəcəksiniz”. Ola bilsin ki, bir az sərt formada deyirəm, yanaşma bundan ibarətdir. Bu yanaşma dəyişilməlidir. Bir dəfə mən zəhmətə keçirildəndə də söylədim ki, yanaşma dəyişilməlidir. Çox təəssüf ki, yanaşma dəyişmir və bu layihəni hazırlayan adamlar özlərini hamıdan ağıllı bilir. Parlamentdə yüzlərlə insan var, ağıllı-ağıldan üstündür. Ona görə kollegial müzakirələr keçirilir ki, birinin diqqətindən yayınan məsələ başqasının ağına gəlir. Amma çox təəssüf ki, bizə münasibət heç də ürəkaçan deyil və bu münasibət dəyişməlidir. Açıq şəkildə konstitusiya qanunlarına zidd normaların parlamentə göndərilməsi praktikasına son qoyulmalıdır”.

Spiker Sahibə Qafarova və layihəni təqdim edən K.Cəfərov irad və tənqidlərə razılaşmadılar.

Layihə səsə qoyularaq ikinci oxunuşda təsdiqləndi.

□ **Elşad PAŞASOY,**
“Yeni Məsəvi”

Reanimasiyaya düşən jurnalistin vəziyyəti necədir?

Natəvan Babayeva

Azərbaycan Dövlət Televiziyasının (AzTV) aparıcısı Natəvan Babayeva reanimasiyaya yerləşdirilib.

Bir neçə ildir ki, onkoloji xəstəlikdən müalicə alan tanınmış jurnalist müalicə üçün Türkiyəyə gəderkən Bakı Hava Limanında halı pisləşib.

Ailəsi onu paytaxtın "Bona Dea" hospitalına yerləşdirib. Hospitalın mətbuat katibi Samir Oruc Bakupost.az-a bildirib ki, N.Babayeva Türkiyəyə göndərməyəcək: "Türkiyəyə göndərilməsi ilə bağlı plan yoxdur. Dünən hava limanında olarkən vəziyyəti ağırlaşmış. Günün ikinci yarısında hospitalımıza yerləşdirilib. Həkim müayinəsi və ilkin tibbi yardım göstərilib. MRT müayinəsi həyata keçirildikdən sonra reanimasiya bölməsinə yerləşdirilib. Xəstəxanaya gələndən indiyə qədər reanimasiyada saxlanılır. Vəziyyəti yaxşılaşdıqda palataya köçürüləcək. Hazırda bu barədə dəqiq informasiya verə bilmirəm".

S.Oruc aparıcının xəstəliyi ilə bağlı danışır: "Natəvan xanım təxmini 8 ildir ki, onkoloji xəstəlikdən əziyyət çəkir. Düzdür, bizim hospitalda müalicə almayıb. Lakin AzTV-də həmkar olmuşuq. Ona görə də illərdir müalicə aldığı bilirdim. Hətta səhhətində irəliləyiş də var idi. Ola bilsin, yenidən narahatlıq yaranıb".

Ailəsinin istəyi ilə iyulun 6-da xəstə Milli Onkologiya Mərkəzinə təxliyə olunub. Əldə etdiyimiz məlumata görə, aparıcının vəziyyəti kəfirdir.

Ailəsi Natəvan Babayevanın Türkiyədə müalicə olunduğunu bildirib, lakin hazırkı durumda onu Türkiyəyə çıxarmaq mümkün deyil.

Bir salama görə müğənnini döyən meyxanaçıya hökm oxundu

Qalib Xocalı

Abşeron Rayon Məhkəməsində bir neçə ay əvvəl Masazırda "Qəbələ" restoranında xanım müğənnini döyən meyxanaçı Qalib Xocalıya hökm oxunub.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, meyxanaçı Cinayət Məcəlləsinin 127 və 221-ci (Qəsdən sağlamlığa az ağır zərər vurma və xuliqanlıq) maddələri ilə təqsirləndirilib.

Bildirilib ki, 1991-ci il təvəllüdlü Qalib Xocalı hadisədən bir neçə ay əvvəl müğənni, 1984-cü il təvəllüdlü Aynur Həsənlı (ad və soyad şərtidir) ilə məclisdə tanış olub. Lakin daha sonra onların arasındakı münasibət soyuqlaşmış. Hadisə baş verən gün isə Qalib Xocalı tanışi ilə "Qəbələ" restoranına gedib. Aynur Həsənlı isə həmin vaxt restoranda müğənni kimi çıxış edirmiş. O, mahni oxuyub masa kənarına gələrək əyləşmiş şəxslərə, eləcə də Qalib Xocalıya salam verib. Lakin Qalib Xocalı onun salamatını almayıb və aralarında mübahisə yaranıb. Buna əsəbiləşən Qalib Xocalı masadan qalxaraq Aynura zərbə endirib. Nəticədə müğənni burun sümüyünün yerdəyişən sınığı, sağ göz orbitasının və sol mil-bilek oynadığı nahiyyəsinin qançırları xəsarətləri alıb.

Hadisə vaxtı döyülən müğənni masadakı qəndqabını meyxanaçıya atsa da, həmin əşya Qalibə dəyməyib.

Ekspertizanın nəticələri açıqlananandan sonra meyxanaçıya cinayət işi açılıb. İşin materialları daha sonra Abşeron Rayon Məhkəməsinə göndərilib.

Məhkəmədə meyxanaçı ilk dəfə cinayət törətdiyini, Vətən müharibəsində iştirak etdiyini, "Vətən müharibəsi iştirakçısı", "Cəsur döyüşçü" və "Şuqovşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edildiyini deyərək yüngül cəzaya məhkum edilməsini xahiş edib.

Müğənni də meyxanaçını bağışladığını deyib.

Abşeron Rayon Məhkəməsinin hökmi ilə meyxanaçıya 2 il müddətinə azadlığın məhdudlaşdırılması cəzası verilib. Qalib Xocalının üzərinə elektron qolbaq taxılıb.

Onun yaşayış yerini saat 23:00-dən 07:00-dək tərk etməsi qadağan edilib, həmçinin üzərinə digər inzibati öhdəliklər qoyulub.

"Elza Seyidcahanın Yazıçılar Birliyinə üzv olması Azərbaycan mədəniyyətinə xələf gətirmir". Bunu "525-ci qəzet" in baş redaktoru, Mətbuat Şurasının (MS) İdarə Heyətinin sədri Rəşad Məcid deyib.

taləsizdir. O, Azərbaycan ədəbiyyatına bələddir. Bir dəfə hətta Nəsiminin elə bir qəzəlinə misal çəkdi ki, ictimaiyyət xeyli dərəcədə hey-rətləndi".

R.Məcidin sözlərinə görə, Yazıçılar Birliyinin 2000-dən çox üzvü arasında

baycanda və digər ölkələrdə keçirilən müxtəlif tədbirlərdə çıxışları olub. Elza Seyidcahan təxminən iki-üç il əvvəl Yazıçılar Birliyinə üzv olmaq arzusu-nu dilə gətirib. Onun bir kitabı da var. Kitab təqdimatında xeyli nüfuzlu insanlar iştirak etmişdi. Məsələn, onun "Əşyalarım"

nin əleyhinə idilər. Amma ümumi rəy belə oldu və katibliyin qərarı ilə biz Elza Seyidcahanı üzvlüyə qəbul etməyi məqbul saydıq. Elza Seyidcahanın AYB-yə üzv olmasında təhlükəli və qorxulu bir şey yoxdur".

Rəşad Məcid bu məsələyə sərt reaksiya verən sosial şəbəkə istifadəçilərinə bir az təmkinli olmağı arzula-yıb: "Sosial şəbəkədə belə böyük bir ajiotajın və aqressiyanın olmasını çox təəccüblə qarşıladım. Yazıçılar Birliyinin 2000-dən çox üzvü var. Elza Seyidcahanın Yazıçılar Birliyi-

Rəşad Məciddən Seyidcahan açıqlaması

"Demək olmaz ki, Elza Seyidcahan mütaliəsizdir"

Rəşad Məcid Bakupost.az-a qeyd edib ki, Elza Seyidcahan fitrətən istedadlı bir insandır. Onun şeirləri bir az gülüşlə və qeyri-adi qarşılanı. Bunu da Elza Seyidcahan qəsdən, bilərəkdən, məhz diqqəti cəlb etmək üçün edir: "Mən şəxsən Elza Seyidcahanı yüksək qiymətləndirirəm. Onun fərqliliyi can atması və orijinal görünməsinə təbii baxıram. Öz sözünü demiş, ciddi şəxslərin bu məsələyə çox soyuqqanlı münasibəti məni qane etdi. Elza xanım şeirlərində fərqli ifadələrdən istifadə edir. Bəzən o ifadələr insanlara çox təəccüblü gəlir, gülüş doğurur, heyrat və aqressiya yaradır. Demək olmaz ki, Elza Seyidcahan mü-

Elza Seyidcahanın olması heç də təəccüblü deyil: "Elza Seyidcahan artıq uzun illərdir Yazıçılar Birliyi ilə əməkdaşlıq edir. Yazıçılar Birliyinin Azər-

adlı şeirini mən maraqla oxumuşam və dinləmişəm. Bu mənada onun arzusu Yazıçılar Birliyində müzakirə olundu. Bəzi katiblər onun üzv olmağı-

nin üzvü olmasına niyə bu cür reaksiya verdilər, çox maraqlıdır. Belə baxıram ki, hamı emosional tərzdə münasibət bildirdi. Bu, ümumiyyətlə, sosial şəbəkələrin mahiyyəti barədə düşünməyə vadar edir. İctimaiyyət belə adi, cılız mövzulara yer ayırırsa, daha ciddi məsələlər ətrafında müzakirələr aparmalıdır. Həmçinin Baba Vəziroğlunun fikirlərini oxudum. Bəzi kəsimlər onun fikrini kontekstdən çıxarırlar. Mirzə Ələkbər Sabirə Elza xanımı müqayisə etmək, əlbəttə, bir az yersizdir. Amma Baba Vəziroğlunun fikrinin mahiyyəti onları müqayisə etmək deyildi. Şübhəsiz ki, Sabir Azərbaycanın böyük klassik şairidir".

Tanınmış teleaparıcı Zamirə Dadaşova "Space" TV-nin rəhbəri Vado Korovinlə bağlı sensasion iddialar səsləndirib. Bu barədə o, sosial şəbəkə hesabında yazıb.

"Space" MMC-nin hazırkı direktoru Vado Korovin və onun ətrafında olan Fətiyev qardaşlarının, "Space"-nin baş redaktoru, deyilənə görə, Korovin qohumu olan Elnurə adlı xanımın özbaşınalıqlarından narazi-

Z.Dadaşova daha sonra qeyd edib: "Space" sizə etibar edilməyib ki, ətrafınıza qohumlarınızı, dostlarınızı yığib özbaşınalıq edib, işçiləri incədəsiniz. Ancaq öz cibini, mənafeğini güdüb, gülünc, əlaqə pozan verilişləri efrdə yayımlayıb insanların əsəbi ilə oynayırsınız. Əməkdaşları yenə gecikdirilir. İnsanlara şər atmaqla məşğulsuz. Məndə səs yazıları, yazışmalar var, lazım olsa, lazımı orqanlara onları

Tanınmış aparıcıdan "Space" rəhbərinə ittiham

Zamirə Dadaşova: "Bura sizə etibar edilməyib ki, ətrafınıza qohumlarınızı və dostlarınızı yığib özbaşınalıq edəsiniz"

yam. Artıq neçə gündür ki, əmək kitabçamı bu şirkətdən götürə bilmirəm. Aprelin 1-də müəllifi olduğum "Açıq söhbət" verilişinin saat 21:00 efirinə salınmasına baxmayaraq, heç bir səbəb olmadan efirdən çıxardılar. Halbuki özlərinin razılığı ilə çəkiliş aparılmışdı. Aprelin 27-də Vado Korovin imzası ilə ixtisara düşdüyüm haqda xəbərdarlıq göndərdilər.

Heç bir səbəb gətirmədən əmək kitabçamı və əmri mənə vermək istəmirlər.

Səbəbini anlamıram. Deyirəm, siz mənə Vado Korovin imzası ilə xəbərdarlıq göndərmisiniz. Xəbərdarlığı göndərən deyir, o, cizma-qaradır, hüquqşünasımız deyir işə gəlmədiyinə görə işdən azad edək, belə daha doğrudur. Əlimizdə sübut da var ki, feyskontroldan keçməyib.

Kadrlar şöbəsinin müdiri deyir "mən onların sözündən çıxma bilmərəm, yoxsa mənə pis olar". Dərəbəylikdir "Space"-də yaqin ki. Bəs mənim əlimdə olan sənəd Vado Korovin üçün sübut deyil? Bütün nəslə, deyilənə görə, orada işləyir. Qızınızın, kürekəninizin adını da işçilər hallandırır. Fətiyevlər də - üç qardaş (Vüqar, İlqar və Qalib) bütün qanunsuzluqlara əl atırlar".

da təqdim edərdim. Hələ ki sizin bu gün mənə qarşı etdiyinizə qiymət verə bilmirəm. Bu nə qanunsuzluqdur? Bilmirsiniz bu ölkənin qanunları var? Bilmirsiniz, sizin mənə əmək kitabçasını verməməyiniz mənim işə düzəlməməyim deməkdir? Bilmirsiniz, bu mənim əmək haqqı almamağıma gətirib çıxarır? Vəkilim lazımı olan instansiyalara yazılı müraciət edəcək".

“Başlıbelin İnkişafına Dəstək” İctimai Birliyi “Başlıbel faciəsinin 30-cu ildönümü ilə bağlı Avropada anım tədbirlərinin keçirilməsi” layihəsinin icrasına başlayıb.

İctimai birlikdən verilən məlumatda bildirilib ki, layihə Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə yardımı ilə həyata keçirilir. Layihənin məqsədi Ermənistanın Kəlbəcər rayonunun Başlıbel kəndində törətdiyi qətləmlə bağlı həqiqətlərin Avropa ictimaiyyətinə çatdırılmasıdır. Məlumatda deyilir ki, 1993-cü ilin 18 aprelində Kəlbəcər rayonunun işğalı zamanı doğma torpaqlarını tərk etməyən 62 nəfər Başlıbel sakini (əlavə olaraq Başlıbelə pənah gətirən 4 nəfər Laçın rayon sakini və mühasirəyə düşən 9 nəfər əsgər) dağlara sığınmış. Amma Ermənistan silahlı qüvvələrinə girov düşməmək üçün dağlara sığınan qoca, qadın, uşaqlar cəmi 16 gün gizlində qala bilməmişlər. 1993-cü il aprel 18-də erməni quldurları qadın, uşaq və yaşlıların gizləndiyi yeri aşkarlayıblar. Başlıbelin işğalı zamanı erməni quldurları tərəfindən 27 nəfər güllələnib. Bundan başqa, Ermənistan hərbiçilərinin Başlıbel kəndinə daxil olduqları 5 aprel 1993-cü ildən 17 aprel 1993-cü il tarixinədək Başlıbel kəndi ərazisində 6 nəfər qətlə yetirilib. Bunlardan 3 nə-

Başlıbel qətləminin dünyada tanıtılması üçün yeni proses başlayır

Ermənistanın müharibə cinayətləri ilə bağlı Avropada xüsusi tədbirlər keçiriləcək

keçirilib. 1993-cü ilin aprelində Kəlbəcər rayonunun işğalı zamanı doğma torpaqlarını tərk etməyən 62 nəfər Başlıbel sakini (əlavə olaraq Başlıbelə pənah gətirən 4 nəfər Laçın rayon sakini və mühasirəyə düşən 9 nəfər əsgər) dağlara sığınmış. Amma Ermənistan silahlı qüvvələrinə girov düşməmək üçün dağlara sığınan qoca, qadın, uşaqlar cəmi 16 gün gizlində qala bilməmişlər. 1993-cü il aprel 18-də erməni quldurları qadın, uşaq və yaşlıların gizləndiyi yeri aşkarlayıblar. Başlıbelin işğalı zamanı erməni quldurları tərəfindən 27 nəfər güllələnib. Bundan başqa, Ermənistan hərbiçilərinin Başlıbel kəndinə daxil olduqları 5 aprel 1993-cü ildən 17 aprel 1993-cü il tarixinədək Başlıbel kəndi ərazisində 6 nəfər qətlə yetirilib. Bunlardan 3 nə-

rində girov götürülüb. Ermənilər Başlıbel kəndini işğal edərkən II Dünya müharibəsi iştirakçısı olan bir nəfəri - Hüseyn Hüseynovu diri-diri yandırdılar. Kənd sakini Qənaət Ağamirovu işgəncə ilə qətlə yetiriblər. Düşmənlərin gülləsindən canını qurtara bilən 30 nəfər isə yenidən dağlara çəkiliblər. 113 günlük mühasirədən çıxaraq dörd sutka piyada yol qət edən 29 nəfər 1993-cü il iyulun 22-də Daşkəsən ərazisinə keçə biliblər. Amma 1 nəfər - I və II Dünya müharibəsi iştirakçısı Ələsgər Kazımov doğma torpağını tərk etməyərək Başlıbelə qalıb. Ələsgər Kazımov bugünkü itkin sayılır və onun barəsində hər hansı bir məlumat yoxdur”.

V. Həşimov qeyd etdi ki, işğaldan azad olunmasından sonra Başlıbel kəndin-

dağıdılması müəyyən olunub. Kəndin qəbiristanlığı erməni vandalları tərəfindən dağıdılıb, məzarların içərisi dağıdılaraq cəsədlərin üzərində olan qiymətli metallar qarət edilib.

Başlıbel faciəsi ilə bağlı son 30 ildə Azərbaycanda bir neçə kitab, çoxlu sayda məqalələr yazılısa da, filmlər çəkilsə də, bu hadisə ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında əsas işi Ali Baş Komandan görüb. Cənab İlham Əliyevin 24 sentyabr 2021-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş Assambleyasının 76-cı sessiyasında çıxışı zamanı Başlıbelə törədilən kütləvi qətlə vurğulayaraq dünya birliyinin diqqətini Ermənistanın törətdiyi bu müharibə cinayətinə çəkib.

Uzun illərdir ermənilər olmayan hadisələri özlərinin təbliğat vasitəsinə çevirə biləcəkləri, biz başımıza gətirilən faciələri yetərinəcə dünyaya çatdırıb bilməmişik. Bunun bir səbəbi uzun illər təbliğat sahəsində ermənilərdən geri qalmaqımızdır, digər səbəbi ermənilər tərəfindən xalqımıza qarşı törədilən soyqırımı siyasətinə dünyanın aparıcı dövlətlərinin laqeyd münasibətidir. Bu səbəbdən xalqımıza qarşı törədilən soyqırımı hadisələrinin bir çoxu barədə hələ də beynəlxalq ictimaiyyətin yetərli məlumatı yoxdur. Buna görə də erməni vəhşiliklərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində davamlı addımlar atılmalıdır. “Başlıbelin İnkişafına Dəstək” İctimai Birliyinin “Başlıbel faciəsinin 30-cu ildönümü ilə bağlı Avropada anım tədbirlərinin keçirilməsi” layihəsinin həyata keçirilməsində məq-

Qərbi Azərbaycan İcması 6 ayda nə işlər görüb?

Qərbi Azərbaycan İcmasının 6 aylıq hesabatı dinlənilib. İcmanın mətbuat xidmətindən bildiriblər ki, Qərbi Azərbaycan İcmasının 2023-cü ilin birinci yarısına dair fəaliyyəti ilə bağlı məlumat verən İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Əziz Ələkbərli əvvəlcə qurumun yaradılması tarixi barədə danışmış. Sonra icmanın ölkə daxilində və beynəlxalq istiqamətdə fəaliyyətinə dair geniş təqdimat olub, keçirilən iclaslara, mühüm tədbirlərə toxunulub. Qeyd edilib ki, icmanın tərkibində elm komissiyasının yaradılması, bölgələrdə nümayəndəliklərin fəaliyyətə başlaması, rayon və kənd icmalarının toplantılarının keçirilməsi təşkilatlanma prosesində mühüm rol oynayır.

Xarici əlaqələrə toxunan Ə.Ələkbərli Qayıdış Konsepsiyamız da daxil olmaqla, icmanın BMT-də 4 sənədinin bu təşkilatın rəsmi sənədi kimi yayıldığını vurğulayıb, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlara edilən müraciətlər, onlardan geri alınan cavablar (UNESCO, Aİ) barədə danışmış, Berlində icmanın rəhbər heyəti ilə dünyanın müxtəlif yerlərində yaşayan qərbi azərbaycanlı soydaşlarımızın görüşündən bəhs edib. Bildirilib ki, icmanın beynəlxalq istiqamətdə fəaliyyətinin əsas məqsədi soydaşlarımızın doğma torpaqlarına sülh yolu ilə, təhlükəsiz şəkildə və ləyaqətlə qayıtmasının təmin edilməsi prosesinə dəstək verilməsidir. Əziz Ələkbərli icmanın həm daxili, həm də xarici istiqamətdə intensiv fəaliyyətini davam etdirəcəyini vurğulayıb.

Sonra hesabatla bağlı çıxışlar olub, Qərbi Azərbaycan həqiqətlərinin daha geniş ictimaiyyətə çatdırılması istiqamətində görülməli işlərə toxunulub.

dən gələn tələbələr, media təmsilçiləri iştirak edəcəklər. Tədbir vasitəsilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Başlıbel kəndində mülki insanlara: qadın, uşaq və ahıllara qarşı törətdikləri vəhşilikləri ilə bağlı həqiqətlər Avropa ictimaiyyətinə çatdırılacaq.

“Başlıbelin İnkişafına Dəstək” İctimai Birliyinin sədri Vüqar Həşimov məsələ ilə bağlı “Yeni Müsavat”ın suallarına cavabında bildirdi ki, Ermənistan zaman-zaman xalqımıza qarşı soyqırımı cinayəti törədib: “Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı törətdiyi belə qətləmlərdən biri də 1993-cü ilin aprelində Kəlbəcər rayonunun Başlıbel kəndində həyata

fəri 68, 98 və 102 yaşlı qadın, 3 nəfəri isə 53, 72 və 76 yaşlı kişi olub. Həmin müddətdə Başlıbel kəndini tərk edib xilas olmaq istəyən 27, 54, 58, 93 yaşlı 4 qadın, 38, 64, 65, 79 və 103 yaşlı 5 nəfər kişi Kəlbəcər rayonu ərazisində güllələnib. 19 nəfər kənd sakini (qadın, uşaq və qoca) isə Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən girov götürülüb. 18 aprel 1993-cü ildə isə aralarında 2 nəfər azyaşlı uşaq, 4 nəfər qadın, 6 nəfər kişi (4 nəfəri ahlı yaşda) düşməndən gizləndikləri mağarada güllələnib. Həmin gün 9 nəfər qadın, 2 nəfər azyaşlı uşaq, 3 nəfər ahlı girov götürülüb. 5 nəfər Başlıbel sakini isə Kəlbəcər rayonunun müxtəlif ərazilə-

də qətlə yetirilən 12 nəfərin cəsədi 2021-ci il aprel 24-də ekskumasiya olunaraq Bakıya - Məhkəmə Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinə gətirilib və müvafiq istintaq hərəkətləri aparılıb və onların erməni hərbiçiləri tərəfindən güllələnərək qətlə yetirildiyi təsdiqlənib. Faciə qurbanları 2021-ci ilin sentyabrın 3-də mühasirədə qalan kənd sakinlərinin dəfn etdikləri ərazidə torpağa tapşırıblar: “Həmçinin işğaldan sonra Başlıbel kəndinə səfər edən hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarının səfəri zamanı kəndin tarixi-mədəni abidələrinin, o cümlədən XVII-XVIII əsrin yadigarı olan məscidin

qətləmlə bağlı faktların, rəsmi məlumatın və fotoların əks olunduğu “Başlıbel soyqırımı” adlı buklet hazırlanacaq. Bukletdə həmçinin Başlıbel soyqırımı zamanı ailə üzvlərini itirən və hadisələrin şahidi olan şəxslərin fikirlərinə yer verəcək. Hazırlanan buklet alman dilinə tərcümə ediləcək. Almaniya da keçirilən tədbir zamanı yayılacaq”.

V. Həşimov dedi ki, həyata keçiriləcək fəaliyyətlə bağlı Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi və Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi ilə əməkdaşlıq etməyi nəzərdə tutublar.

Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

“Yevgeni Priqojin Belarus ərazisində yoxdur”. Belarusun rəsmi BelTA agentliyi xəbər verir ki, bunu ölkə prezidenti Aleksandr Lukaşenko deyib. “Priqojin hazırda Sankt-Peterburqdadır. Ola bilsin ki, bu şəhər Moskvaya gedib. O ki qaldı “Vaqner”çilərə, məndə olan məlumata görə, onlar öz düşərgələrindədir. Həmin düşərgələr ki onlar cəbhədən qayıdanda orada dincəldirilə”, - prezident deyib.

Bəs rusiyalıların Yevgeni Priqojinə münasibəti necədir? Novator.az saytı xəbər verir ki, ABŞ-ın “Nyu-York Tayms” qəzeti ictimai rəy sorğularına əsaslanaraq bu suala cavab axtarıb.

Yevgeni Priqojin 1961-ci ildə Leninqrad (Sankt-Peterburq) şəhərində doğulub. 1979-cu ildə oğurluq ittihamı ilə 2 il şərti iş alıb, 1981-ci ildə oğurluq, soyğunçuluq, dələduzluq, yeniyetməni cinayətə cəlb etmək ittihamları ilə azadlıqdan məhrum edilib. 1990-cı ildə azadlığa çıxan Yevgeni Priqojin xırda biznesə girişib, sonradan böyük mağazalar və restoranlar şəbəkəsi qurub, həmçinin inşaat sahəsində fəaliyyət göstərüb.

Yevgeni Priqojin həmyerlisi, Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin ən yaxın adamlarından sayılır. Bu yaxınlıq 1990-cı illərin əvvəllərindən, Vladimir Putin Sankt-Peterburq hökuməti sədrinin birinci müavini olandan başlayıb.

1952-ci il təvəllüdlü Vladimir Putin 1996-cı ildən Rusiyanın ali hakimiyyət orqanlarında işləyib, 1999-cu il avqustun 16-da baş nazir təyin edilib. 1999-cu il dekabrın 31-dən həmçinin prezident vəzifəsini icra edib, 2000 və 2004-cü illərdə prezident seçilib. 2008-ci ilin may ayından baş nazir olub. 2012 və 2018-ci illərdə prezident seçilib. Onun 2024 və 2030-cu illərdə də dövlət başçısı postuna namizəd olmaq hüququ var.

2014-cü ildə Ukraynanın Kırım yarımadasını tutaraq Rusiyaya birləşdirən, Donetsk və Luqansk vilayətlərinin bir hissəsində isə işğalçı rejimlər quran Vladimir Putin 2022-ci il fevralın 21-də həmin vilayətləri “müstəqil dövlətlər” kimi tanıyıb, üstəlik, Ukraynada total hərbi müharibəyə başlayıb. Bir neçə aya Rusiya Ukraynanın cənub-şərq bölgəsini ələ keçirib. Sentyabrın 29-da Vladimir Putin Ukraynanın Zaporozhye və Xerson vilayətlərini

Priqojinin yeri bəlli oldu

“Nyu-York Tayms” qəzeti rusiyalıların qiyamçı “Vaqner” rəhbərinə münasibətini araşdırıb

də “suveren və müstəqil” subyektlər kimi tanıyıb, oktyabrın 5-də isə həmin bölgələri, eləcə də Donetsk və Luqansk vilayətlərini Rusiyaya birləşdirdiyini açıqlayıb.

Rusiya-Ukrayna müharibəsi milyonlarla adamın qaçqın, məcburi köçkün düşməsinə, hər iki tərəfdən yüz minlərlə adamın həlak olmasına gətirib. Savaşda prezident Putinin arxalandığı əsas qüvvələrdən biri “Vaqner” özəl hərbi birləşməsi olub. İlk dəfə 2014-cü ildə Rusiya Krim ilhaq edərkən meydana çıxan, Ukrayna ilə yanaşı Asiya və Afrika ölkələrində də müxtəlif hərbi-siyasi layihələrə cəlb olunaraq çoxsaylı cinayətlər törədən “Vaqner”in rəhbəri Yevgeni Priqojindir. Priqojinin himayəçisi Putin “Vaqner”in də himayəçisi sayılır.

2022-ci ilin sonlarında Yevgeni Priqojinlə Rusiya Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi arasında münasibətlərin pisləşdiyi açıq müşahidə edilməyə başlanıb. Priqojin vaxtaşırı sosial şəbəkələrdə yaydığı çıxışlarında Rusiyanın rəsmi hərbi komandanlığını, əsas da müdafiə naziri Sergey Şoyqunu kəskin tənqid, hətta təhqir edib. 2023-cü il iyunun 24-nə keçən gecə isə Priqojin Rusiya Müdafiə Nazirliyini “Vaqner”in düşərgəsini raket atəşinə tutmaqda ittiham edərək döyüşçülərini qiyama qaldırıb. “Vaqner”çilər Rusiyanın Rostov və Voronej vilayətlərində bir çox məntəqəni nəzarətə götürüb paytaxt Moskvaya yön alıblar. Rusiya Baş Prokurorluğu Yevgeni Priqojinə hərbi qiyam təşkil ittihamı ilə cinayət işi açıldığını bəyan edib. Prezident Vladimir Putin televiziya ilə xalqa müraciətində “Vaqner”in üsyanını dövlətə xəyanət adlandırıb və sərt tədbirlər görülcəyini deyib. Axşam Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun vəsiyyəti ilə aparılan danışıqlarda Priqojinə və döyüşçülərinə verilən təhlükəsizlik vədi nəticəsində “Vaqner” geri çəkilib, cinayət işi ləğv olunub.

“Nyu-York Tayms” qəzeti yazır ki, Moskvada yer-

ləşən, qərəzsiz tədqiqatları ilə tanınan “Russian Field” şirkəti 2023-cü ilin fevralından Yevgeni Priqojinin də reytingini ölçməyə başlayıb. Qiyama qədər şirkət bu məqsədlə Rusiyanın müxtəlif subyektlərində, hər dəfə yaşı 18-dən yuxarı 1600 nəfər arasında iki sorğu keçiribmiş.

İlk sorğu 30 yanvar-6 fevral aralığında olub. Respondentlərin 41 faizinin Priqojinə rəğbət bəslədiyi, 15 faizinin mənfi yanaşdığı, 31 faizinin isə onu tanımadığını aydınlaşıb.

İkinci sorğu qiyamdan bir neçə gün əvvəl - iyunun 16-19-na düşür. Respondentlərin 55 faizi Priqojinə rəğbət bəslədiyini, 15 faizi mənfi yanaşdığını, 17 faizi onu tanımadığını söyləyib.

Qiyamdan sonra, iyunun 26-30-da “Russian Field” Priqojinlə əlaqədar daha bir sorğu keçirib. Bu sorğu da Rusiyanın müxtəlif subyektlərini əhatə edib, yaşı 18-dən yuxarı 1600 nəfər arasında aparılıb. Priqojinə rəğbət bəslədiyini deyənlərin sayı 29 faiz olub. 39 faiz ona münasibətinin mənfi olduğunu açıqlayıb. 7 faiz Priqojini tanımadığını diqqətə çatdırıb.

“Nyu-York Tayms” yazır ki, baş tutmamış qiyam Priqojinin reytingini az müddətdə xeyli aşağı salıb: “Priqojinin bir neçə saatlıq üsyanı Vladimir Putinin 20 ildən çoxdur hakimiyyətdə olduğu dövrdə ölkə rəhbərliyinin üzvləşdiyi ən dramatik çağırış idi. İyunun 24-ü qiyamçıların bir neçə rus hərbi pilotunu öldürdüyünü, ölkə siyasilərinin, hərbi liderlərin qiyama dəstək vermədiyini, Kremlin Priqojini gözənd salmaq üçün geniş miqyasda iş apardığını nəzərə alsaq, əhalinin 29 faizinin hələ də “Vaqner” rəhbərinə rəğbət bəsləməsi heyratamiz göstəricidir. Onu da yaddan çıxarmayaraq ki, sorğular Rusiyada söz azadlığının ciddi basqı altında olduğu, repersiyaların gündən-günə gücləndiyi, hakimiyyət əleyhinə fikir söyləyənlərin həbsə atıldığı bir dövrdə təşkil edilib.

Ukrayna ilə müharibə

aparmağa kəc baxmağın yasaqlandığı bir ölkədə - Rusiyada ictimai rəyi düz-əməlli öyrənmək mümkündürmü? Bu məsələdə ekspertlərin fikirləri haçaladır. Bəziləri hesab edir ki, mümkün deyil, çünki repersiya insanlara fikrini səmmi ifadə etməyə imkan vermir. Amma sorğu keçirən şirkətlər vurğulayır ki, sualları ustalıqla tərtib edəndə, prosesi peşəkarcasına aparanda etibarlı nəticə əldə etmək, ictimai rəyi üzə çıxarmaq olur.

“Nyu-York Tayms” qeyd edir ki, “Russian Field”in təqdim etdiyi nəticələr müəyyən qədər ABŞ-ın “FilterLabs.AI” şirkətinin gəldiyi qənaətlə də üst-üstə düşür: “Rusiyada ictimai ovqatı əsasən sosial media platformalarını, internet forumlarını izləməklə öyrənen “FilterLabs.AI” bu yaxınlarda bəyan edib ki, qiyamdan sonra rusiyalılar arasında Priqojini dəstəkləyənlərin sayı azalıb.

Priqojin qiyama qədər çıxışlarında Rusiyanın hakim elitasını yıxıb-sürüyürdü. Onun çıxışları rusiyalıların informasiya mənbəyi kimi çox istifadə etdiyi bir tribunada - dövlət telekanallarında heç vaxt nümayiş olunmasa da, tənqidi ritorikası Priqojinin ictimai nüfuzunu artırırdı. “Russian Field”in iyunun 16-19-da keçirdiyi sorğu faktiki dörd ay ərzində Priqojinin reytinginin 14 faiz gücləndiyini, ona rəğbət bəsləyənlərin sayının 41 faizdən 55 faizə qalxdığını təsdiqləyir.

“Russian Field”in quru-

Gürcüstanın Ukraynadakı səfiri Kiyevi tərk etdi

Gürcüstanın Ukraynadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Georgi Zakaraşvili Kiyevi tərk edib. Ukrayna mətbuatı xəbər verir ki, o, ölkəsinə qayıdıb.

Qeyd edək ki, eks-prezident Mixail Saakaşvili ilə bağlı Ukrayna və Gürcüstan arasında diplomatik qalmaqal yaşandıqdan sonra dövlət başçısı Volodimir Zelenski səfərə 48 saat ərzində ölkəni tərk etməyi tövsiyə etmişdi.

Ukraynada hərbi xidmətə çağırış olmayacaq

“Müharibədən sonra Ukrayna hərbi xidmətə çağırışdan imtina edəcək və müdafiənin əsasını peşəkar ordu təşkil edəcək”.

“Unian” xəbər verir ki, bu barədə Ukraynanın baş naziri Denis Şmıqal məlumat verib.

Baş nazir vurğulayıb ki, ordu məsələsində əsas prioritet Təhlükəsizlik və Müdafiə Qüvvələrinin bütün aspektlər üzrə NATO standartlarına keçidini başa çatdırmaqdır: “Texnika və silahlardan tutmuş planlaşdırma və təhlilə qədər”.

Onun sözlərinə görə, peşəkar ordu Ukraynanın müdafiəsinin əsasına çevriləcək və ehtiyatın iki komponenti yaradılacaq. “Lakin hərbi xidmətə cəlb olunanların hamısı, çağırış olmamasına baxmayaraq, müəyyən edilmiş hərbi ixtisaslar üzrə daim icbari təlim keçəcəklər”.

Berluskoni 230 milyonluq mirasını onlara bağışlayıb

İtaliyanın iyunun 12-də dünyasını dəyişmiş sabiq baş naziri Silvio Berluskoninin yaxınlarına qoyduğu mirasın məbləği açıqlanıb.

Bu barədə ANSA agentliyi məlumat yayıb.

Belə ki, o, sonuncu həyat yoldaşı, partiyasının (“İrəli, İtaliya” adlanır) deputatı Marta Faşinə 100 milyon avro, qardaşı Paoloya 100 milyon avro, yaxın dostu, sabiq senator Mareçello Del Utraya isə 30 milyon avro vəsiyyət edib.

Qeyd edək ki, Berluskoni uzun müddət biznes fəaliyyəti ilə də məşğul olub.

cusu Artemi Vvedenski onun populyarlığını saxlayıb-saxlamayacağı “Vaqner” rəhbərinin ictimai meydanında nə dərəcədə aktivlik qojinə bundan sonra necə göstərəcəyindən asılı olamünasibət bəsləyəcəyi, caq.

Bu il Azərbaycanda bir sıra kənd təsərrüfatı məhsullarının əkin sahələrində azalma var. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən 2023-cü ilin yanvar-may aylarında 341,8 min hektar sahədə və ya 2022-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 10,7 faiz az yazlıq bitkilərin səpini aparılıb. Bu zaman ölkə əhalisinin qida rasionunda mühüm yer tutan kartof əkinləri 10,4 faiz və ya 5691 hektar azalmaqla 48 min 990 hektar təşkil edib.

Hesabat dövründə Qazax-Tovuz iqtisadi rayonunda 21 min 737,6 hektar, Lənkəran-Astara iqtisadi rayonunda 10 min 122,5 hektar, Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda 4 min 46 hektar, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunda isə 3 min 916,5 hektar kartof əkilib.

Bu il həmçinin ölkədə 10990 hektar sahədə soğan əkilib. Son illərdə ölkədə soğan əkinini sahələrində azalma olsa da, məhsuldarlığın artması hesabına ümumi istehsalın artması müşahidə edilir. Məsələn, 2019-cu ildə 12 389 hektar sahədən 267 229 ton, 2021-ci ildə 11 647 hektardan 286 375 ton, soğan yığılıb. Ötən il isə 10221 hektar sahədən 275195 ton soğan əldə olunub.

Kartofda da eyni trendi görmək mümkündür: 2019-cu ildə 56921 hektar sahədən 1 milyon 4172 ton, 2021-ci ildə 56104 hektar sahədən 1 milyon 61 958 ton kartof əldə edilib. 2022-ci ildə 54,7 min hektar sahədən 1 milyon 74,3 min ton kartof yığılıb.

BMT Kənd Təsərrüfatı və Ərzaq Təşkilatının (FAO) məlumatına əsasən 1980-ci ildə dünyada soğan əkinlərinin sahəsi 1,62 milyon hektar təşkil etdiyi halda, 2020-ci ildə bu rəqəm 5,5 milyon hektara çatıb. Qlobal soğan istehsalı isə 22-23 milyon tondan 2022-ci ildə 100 milyon tona qədər artıb. Dünyada adambaşına soğan istehlakı göstəricisi isə ildə 8 kq-dan 13 kq-a yüksəlib. Qlobal soğan ticarətinin natural həcmi 9 milyon ton civarındadır. Dəyər ifadəsində isə soğan ticarətinin həcmi 20 ildə 3 dəfədən çox artaraq 2021-ci ildə 52 milyard dolları keçib.

Hazırda dünyanın 170-dək ölkəsində soğan istehsal olunsa da, ixracı çox az sayda ölkə məşğuludur. Qlobal soğan ixracında birinci yer Niderlanda məxsusdur. Daha sonra Hindistan, Çin, İspaniya, Meksika, Misir, ABŞ və sair ölkələr

Kartof və soğanın bahalaşacağı anonsu

Hər iki məhsulun əkin sahəsi azalıb, yağıntılar isə...

gəlir...

Kartofa gəlinə, bu məhsulu dünyanın demək olar ki, bütün dünya ölkələrində yetişdirirlər. İllik istehsal həcmi 370 milyon ton ətrafındadır. Bu məhsul 18 milyon hektara yaxın sahədən əldə edilir. Kartof istehsalında ilk dörd yer Çin, Hindistan, Ukrayna və Rusiyaya məxsusdur. Lakin dünya kartof ticarətində ilk dördlükdə Belçika, Niderland, ABŞ və İspaniyadır. Qlobal kartof ticarətinin həcmi 2021-ci ildə 4,5 milyard dollara yaxın olub.

Maraqlıdır ki, dünyada kartofun təzə halda istehlakı ümumi istehsalın heç yarisı qədər deyil. Kartof xüsusilə inkişaf etmiş ölkələrdə əsasən emal sənayesində, heyvandarlıq və quşçuluqda daha çox istehlak edilir.

2022-ci ildəki 6 faizlik azalmaya baxmayaraq, FAO-nun proqnozuna əsasən 2027-ci ilədək dünyada kartof istehsalı hər il 3,5 faizlik artım nümayiş etdirəcək.

Rəsmi statistika Azərbaycanın soğanla özünü tam təmin etdiyini deyir. Kartofla özünü təminat isə 88 faiz təşkil edir.

Ölkənin ərzaq balansından aydın olur ki, Azərbaycanda əhalinin illik so-

ğan istehlakı 250-270 min ton civarındadır. Daha 29-30 min ton itkiyə gedir. Hər ilin yekununda növbəti ilə 45-50 min ton soğan entiyatı ilə keçirik. Yerli soğan istehsalı davamlı olaraq artaraq illik 280-285 min ton civarına çatıb. Soğan əkinini sahələri ildən-ilə azalır - 2019-cu ildəki 12,4 min hektardan 2021-ci ildə 11,6 min hektara düşüb. Buna baxmayaraq, məhsuldarlığın artması istehsalda davamlı yüksəlişi təmin edir.

Ərzaq balansında ölkə əhalisinin illik kartof istehlakı 840-845 min ton civarında göstərilir. Daha 6,5-7 min ton qida məhsullarının istehsalına sərf edilir. Mal-qara və quş yemi üçün kartof istehlakı sürətlə artaraq 2021-ci ildə 55,5 min tona çatıb. İllik itkilər 70 min ton ətrafında dəyişir. 650-700 min ton isə növbəti ilə qalıq keçir. Beləliklə, aydın olur ki, Azərbaycanda kartofun təzə formada istehlakı üstün yer tutur. Halbuki inkişaf etmiş ölkələrdə kartof əsasən emal sənayesində istifadə edilir.

Azərbaycanda soğan üzrə yerli istehsal tələbatdan yüksək olsa da, 2020-2021-ci illərdə soğan idxalında kəskin artım qeydə alınıb. 2020-ci ildə xaric-

dən 13,5 min ton, 2021-ci ildə isə 12,5 min ton soğan alınıb. Halbuki 2018-ci ildə cəmi 167 ton soğan idxal etmişdik. 2022-ci ildə isə soğan idxalı cəmi 398,26 ton təşkil edib.

İxracı gəlinə, burada da azalma var. 2017-ci ildə 57 min tonluq ixracımız 2021-ci ildə 13,8 min tona qədər azalıb.

2022-ci ildə soğan ixracı 12939,23 ton (3 milyon 350,15 min dollar), kartof ixracı 78 301,42 ton (35 milyon 121,66 min dollar), soğan idxalı 398,26 ton (161,47 min dollar), kartof idxalı isə 159 725,97 ton (41 milyon 788,31 min dollar) təşkil edib. Kartofu əsasən Belarus(6355,98 ton), Rusiya(45274,57 ton), Ukrayna(2931,7 ton), Gürcüstan(7882,8 ton), İran(41647,78 ton), Pakistan(24580,43 ton), Türkiyədən(31005,17 ton) idxal etmişik. Bu məhsulun ixracında Rusiya(73677,01 ton), Belarus(1886,25 ton) və Ukrayna(1413,85 ton) əsas yerləri tutub.

Kartof ixracı və idxalı 2021-ci ilə müqayisədə xeyli azalıb. 2021-ci ildə 92 350 ton ixrac, 226 906 ton idxal olmuşdu.

Son illərdə qış və yaz aylarında Azərbaycan və region ölkələrində soğan qiymətinin kəskin baha-

laşması müşahidə olunur. 2020-ci ildən başlayaraq Azərbaycan hökuməti demək olar ki, hər il qış aylarında soğan ixracına müvəqqəti qadağa tətbiq edir. Ötən qış da fevralın əvvəlində Nazirlər Kabineti onun ixracını müvəqqəti olaraq qadağan etdi. Həmin vaxta qədər ölkədə soğanın qiyməti kəskin bahalaşaraq 1,5-1,6 manata yüksəlmişdi. Səbəbi isə region ölkələrində soğan qıtlığı və bahalıqına görə ixracın kəskin artımı idi. Belə ki, bazarlardakı qiymət şərtləri əlverişli olduğuna görə Azərbaycandan soğan ixracı dekabr-yanvar aylarında rekord həddə çatmışdı. Rəsmi statistikadan aydın olur ki, 2022-ci ilin dekabrında 727 ton, yanvarda isə 1864 ton soğan ixrac olunub. Yanvar-fevralda soğan ixracı 2099,47 ton olub. Bu, indiyədək qeydə alınmayan haldır. Çünki Azərbaycandan adətən fəvral-iyun aylarında. Bu müddətdə adətən 8-10 min ton arası ixrac olur. Ondan sonrakı 4-5 ay ərzində 1-2 min ton ancaq ixrac qeydə alınır. Lakin xarici bazarlardakı qiymət şərtləri çox əlverişli olduğuna görə dekabr-yanvar aylarında ixrac qat-qat ar-

tıb. Nəticədə, Nazirlər Kabineti daxili bazarda tələbatın təmin olunması üçün ixracı dayandıraraq, idxalı stimullaşdıraraq dəyişikliklər edib.

Aprelin sonunda soğan ixracı fəvral məhsul hesabına artaraq 3014,65 tona yüksəlib.

Kartofa gəlinə, bu ilin yanvar-aprel aylarında 80 415,36 ton (22 milyon 312,45 min dollar) kartof idxal edilib, 7 777,82 ton (3 milyon 475,7 min dollar) isə ixracı yönəldilib.

Bu il kartof və soğan səpini zamanı hava şəraitinin uyğun olmaması, yağıntılı və soyuq keçməsinin məhsuldarlığa mənfi təsir edəcəyi gözlənilir. Adətən Azərbaycanda yayda - məhsul yığımı dövrü və ondan sonrakı 4-5 ayda soğan və kartof ucuz olur, yanvar-aprel aylarında isə qiymət xeyli bahalaşır. İqlim şəraitinə görə məhsuldarlığın aşağı olması kartof-soğanın qiymətində bahalaşmanın daha tez və daha çox olmasına gətirib çıxara bilər. Yağıntılı hava şəraitinin kartofa mənfi təsiri artıq üzə çıxmaqdadır. Belə ki, iyun ayından təzə kartofun yığımı başlayıb. Bazara çıxarılan təzə kartofun xeyli hissəsi yaralı, xəstəlik vurmuş haldadır. Yerlərdən aldığımız məlumata əsasən xüsusilə cənub və qərb bölgələrində yağıntılı hava üzündən kartof torpaqda xarab olub, üstəlik, yağışların dermanlamaya mənfi təsiri nəticəsində qurd və digər zərərvericilər məhsula böyük ziyan vurub. Bu isə yerli məhsulun tez sıradan çıxmasına, bazardakı qıtlıqdan istifadə edən idxalçıların qiymətləri artırmasına səbəb ola bilər.

Yerlərdən aldığımız məlumata görə, ölkənin soğan istehsalında əsas yerləri tutan bölgələrdə - Bərdə, Ağcabədi, Ağdam və sair - bu il həm əkin sahələri azaldılıb, həm də məhsuldarlıq aşağıdır...

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 114 (8250) 7 iyul 2023

Kişilər hansı qadınlardan qorxur?

Texasdan olan amerikalı tədqiqatçılar kişilərin hansı qadınları seçdiklərini və hansılardan qaçdığını tapıblar. Güclü cinsin nümayəndələri özlərinin yanında ağıllı həyat yoldaşı görmək istediklərini deməklərinə baxmayaraq, ağıllı qadınlardan qorxurlar.

Kişilər onlardan daha ağıllı bir qızla görüşməyə hazır olduqlarını bildirsələr də, əslində seçimləri bunun əksi olacaq.

Bundan əlavə, eksperiment göstərib ki, əvvəlcə ağıllı qadınlara maraq göstərən kişilər, onlardan daha ağıllı olduqlarını öyrəndikdən sonra onlardan uzaqlaşmağa və hətta onları əvvəlkindən daha az cəlbedici hiss etməyə başlayıb. Beləliklə, alimlər qadının zəkasının münasibətlər üçün vacib olduğunu sübut ediblər.

Həmçinin tədqiqat Buffalo Universiteti, Kaliforniya Lüteran Universiteti və Texas Universitetinin (hamısı ABS) psixoloqları tərəfindən aparılıb. Burada 105 kişi iştirak edib, onlara bir neçə riyazi məsələ və test həll etmək tapşırılıb. Daha sonra iştirakçılardan onlardan həm yaxşı, həm də daha pis çıxış edən bir neçə qadının cəlbediciliyini qiymətləndirmələri istəndi.

Tədqiqatda qeyd edilir: "İlkin vaxtlarda kişilər özələrindən daha çox intellekt nümayiş etdirən qadınlara daha çox maraq göstərdilər". Ancaq sonra kişilər ağıllı qadınlarla şəxsən ünsiyyət qurduqda, bədən dili ilə belə qadınlardan daha az cəlbedici olduğunu nümayiş etdirib. Kişilər, ağıllı qadınlardan daha çox fiziki məsafə saxlayır, görüşmək ehtimalı azdır. Tədqiqatçıların fikrincə, ağıllı qadınla ünsiyyət güclü cinsin nümayəndələrini "kişilikdən sala bilər".

Qısqancılıq ağır xəstəlikdən xəbər verir - müalicə lazımdır

Qısqancılıq hər kəs tərəfindən normal qəbul edilərsə də, ciddi və kifayət qədər ağır xəstəlikdən xəbər verə bilər. Britaniyalı qadın öz partnyorunu dəhşətli dərəcədə qısqanmaq səbəbindən xəstəxanaya düşüb. Hər şey 2015-ci ildə sevgilisinin başqa qızlara mesaj yazmasından şübhələndikdən sonra başladı. Bu isə ensefalit kimi ciddi bir xəstəliyin ortaya çıxmasından xəbər verirdi.

Britaniyalı xanım birdən-birə narahat olmağa başlayıb. Hətta Həmin ilin sonunda valideynlərinin evində iken Evie Moore ilk dəfə epileptik tutma keçirdi. Xəstəxanaya çatdırılan qız iki gün komada qalıb. Özünə gələndə bir həftə valideynlərini tanıya bilməyib. Xəstəxanadan çıxandan az sonra davranı-

şında daha da qəribəliklər görünməyə başlayıb. Məsələn, Evie televizora baxarkən ona elə gəldi ki, göstərilən hadisələrin mərkəzindədir. Bir gün anasının öldüyünə inanaraq oyandı.

Qız yenidən həkimə gətirilib. Müayinə zamanı psixoz aşkarlanıb. Evie Mooreun davranışında başqalarını qorxudan və çaşdıran əlamətlər ensefalitin nəticəsi idi. O, xəstədə hallüsinasiyalar və derealizasiyaya səbəb olub.

Mur iki ay xəstəxanada qaldı. Bu müddət ərzində o, beyninin işləməsi üçün steroid terapiyası sayəsində 40 kiloqram kökəldi. Buraxıldıqdan sonra britaniyalı qadın daha 1 ay əziyyət çəkib.

Evie Moore hesab edir ki, xəstəlik onun şəxsiyyətini kəskin şəkildə dəyişib. Xəstəlikdən əvvəl olduğu adama çevrilə bilməyəcəyindən narahatdır. Amma o bildirir ki, aşırı qısqancılıq və isterika varsa, beyni yoxlatmaq lazımdır.

Boğaz ağrısında dondurma yemək olar?

Dondurma yay günlərində sizi istidən xilas edən əla desertdir. Uşaqlar və böyüklər onu sevir. Bəziləri hətta xəstəlikləri dövrə belə sevimli qidadan imtina edə bilmirlər. Hətta belə bir fikir var ki, dondurma boğaz ağrısına faydalıdır. Otorinolarinqoloq Vladimir Zaytsev verir. Həkim qeyd edib ki, isti yay dövründə bir insan xəstələnirsə, soyuq desertdən imtina edilməlidir. Temperatur fərqi yalnız vəziyyəti daha da pisləşdirəcək, hipotermiyaya, daha çox iltihab səbəb olacaq.

O, həmçinin əlavə edib ki, xəstəlik zamanı digər süd məhsullarından imtina etmək daha yaxşıdır. Siz şəmkər, maya məhsulları və turşu qidalarını da rasiondan çıxarmalısınız. Bütün bunlar bakteriyaların böyüməsinə səbəb olur. Nəticədə sağalmək daha yaxşıdır. Ağır və yağlı qidalar da istisna edilməlidir.

Dünyanın ən böyük küçə yeməyindən dadmaq üçün nərdivan lazım oldu

Hindistan yeməkləri fərqliliyinə görə hər gün təəccübləndirməyə davam edir. Sosial mediada bununla bağlı bir-birindən maraqlı kadrlar paylaşılır. Küçə yeməyi ilə bağlı paylaşılan görüntülər isə xüsusi maraq doğurub. Videoda nəhəng qazanlara əvvəlcə kişələrə ərzaq tökülməsi əks olunub. Yemək hazır olandan sonra isə qazanın içərisinə nərdivan qoyulur və içəri düşən gənc təamı vedrəylə başqasına ötürür.

Bunları bilirsinizmi?

- * Yorgunluğu götürmək üçün ayaqları duzlu suyla vanna etməkdə fayda var.
- * Çatlamış dərinin qəhvə xıltı ilə ovxaladıqda əllərin dərisi yumşaq və elastik olur.
- * Yatarkən başınızın altına hündür yastıq qoymayın, yoxsa boynunuzun dərisi qırıqar.
- * Uzun dərisini çirkin göstərən ölmüş dəri toxumalarıdır. Vaxtaşırı bu toxumalardan azad olmaq lazımdır. Dəridə olan ölü toxumaları sərt liflərlə təmizləmək olmaz. Skrablar dərinin belə toxumalardan təmizləmək və yeni dərinin üzə çıxmasına şərait yaratmaq üçündür.
- * Ömrünü tamamlayan saçların 1-2%-nin töküldükdən sonra yerinə yeni tük gəlir.
- * Saç tökülməsinin qarşısını almaq üçün ilk növbədə onun əmələgəlmə səbəbini aradan qaldırmaq lazımdır.
- * Ayaq dirnaqlarında olan göbələklərdən xilas olmaq üçün alma sirkəsini ilıq suya töküb ayaqları vanna etmək lazımdır. Bu proseduru göbələk əlamətləri aradan qalxana qədər bir-neçə dəfə etmək lazımdır.

Arıqladır, yaddaşı artırır, ömrü uzadır

Kəsmik selen və sinklə zəngindir, bu məhsul qalxanabənzer vəzin, böyrəklərin, oynaqların və mədə-bağırsaqların traktının sağlamlığı üçün vacibdir.

Kəsmik qiymətli zülal mənbəyidir, ona görə də məşqdən əvvəl yemək tövsiyə olunur. Beləliklə, əzələlər daha sürətli bərpa olunacaq və ağırlıq hissi olmayacaq.

Kəsmiynin əsas 7 faydasını təqdim edirik:

- Yaddaşı artırır;
- Enerji verir;
- Əzələ böyüməsini təmin edir;
- Qalxanvari vəzi qoruyur;
- Sümükləri gücləndirir;
- Arıqlamağa kömək edir;
- Bağırsaqlar funksiyasını yaxşılaşdırır.

Hindistanda ildırım vurması nəticəsində 12 nəfər ölüb

Hindistanda bir gündə ildırım çaxması və yağışla əlaqədar qəzalar nəticəsində 12 nəfər ölüb, daha 4 nəfər yaralanıb. Məlumatla görə, qurbanların maksimum sayı insanların tarlalarda yağışda işlədiyi zaman qeydə alınıb. Bihar ştatının baş naziri Nitiş Kumar həlak olanların ailələrinə başsağlığı verib və hadisə zamanı qohumu ölənlərin hər bir üzvünə 4 milyon rupi (4880 ABŞ dolları) məbləğində təminat ödənilməsi qərarını imzalayıb.

Alligator yaşlı qadına hücum etdi: saniyələr içində faciə

Sosial şəbəkələrdə alligatorun 69 yaşlı qadını öldürməsi ilə bağlı qorxunc görüntülər yayılıb. Kadrlar ABS-ın Cənubi Karolina ştatındandır. Videoda yaşlı qadının göl qırağında itini gəzdirdiyi görünür. Bu vaxt sudan ona doğru sürətlə alligator üzür. Ancaq qadın onu gec görür və nəticədə faciə yaşanır. Hadisə yerinə çoxlu sayda polis cəlb olunub. Onlar qadının kimliyini müəyyənləşdirməyə çalışırlar. Heyvan isə göldən çıxarılaraq evtanaziya edilib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 1702

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500